

Beleidsplan Veiligheid en gezondheid

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid van Kinderopvang Keet in de Kerk. Met behulp van dit beleidsplan wordt inzichtelijk gemaakt hoe we op onze locatie werken. Met als doel de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk, speel en leefomgeving te bieden waarbij kinderen beschermd worden tegen risico's met ernstige gevolgen en leren omgaan met kleine risico's. Dit beleidsplan is geldig vanaf 1 januari 2018. Om tot dit beleidsplan te komen zijn aan de hand van diverse thema's gesprekken gevoerd met medewerkers. Centraal stond hierin of de huidige manier van werken leidt tot een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving. Indien noodzakelijk zijn er maatregelen opgesteld voor verbetering.

Desirée Strijbos—Parren is verantwoordelijk voor wijzigingen en aanvullingen van het beleid. Danielle Knapen is eindverantwoordelijke voor het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Een beleid komt in de praktijk echter pas goed tot zijn recht als alle medewerkers zich betrokken voelen en het beleid uitdragen. Daarom zal er tijdens elk teamoverleg een thema, of een onderdeel van een thema, over veiligheid of gezondheid op de agenda staan. Dit om continu in gesprek te blijven over het beleid. Zo blijven we scherp op onze werkwijzen en kunnen we bij veranderingen in de omgeving of situatie, zoals bij verbouwingen of veranderingen in de inrichting, direct controleren of het beleid al dan niet moet worden aangescherpt.

Inhoudsopgave

1. Visie en Missie	2
2. Grote Risico's	3
3. Kleine Risico's	7
4. Risico inventarisatie	9
5. Thema's uitgelicht	10
6. EHBO	13
7. Beleidscyclus	15
8. Communicatie van Intern en extern betrokkenen	16
9. Ondersteuning en melden van klachten	17
10. Ontruimingsplan	18
Bijlage 1 Afspraken en regels omtrent Gezondheid	26
Bijlage 2 Afspraken en regels omtrent Veiligheid	53
Bijlage 3 Risico inventarisatie en plan van aanpak	67

1. Visie en Missie

Visie

Kinderopvang Keet in de Kerk staat voor kinderopvang waar gewerkt wordt vanuit passie en vanuit waar we een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling, opvoeding en verzorging van kinderen. Het blijven uitdagen van kinderen en het leren omgaan met verschillende soorten situaties vormen daarvan een belangrijk onderdeel. Een veilige en gezonde leef- en speelomgeving vormt de basis van dit alles.

Doel

Vanuit de wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang dienen wij een beleid te creëren ten aanzien van Veiligheid en Gezondheid waar alle medewerkers zich verantwoordelijk voor voelen. De belangrijkste aandachtspunten binnen het vormgeven van het beleid zijn:

- 1) het bewustzijn van mogelijke risico's,
- 2) het voeren van een goed beleid op grote risico's en
- 3) het gesprek hierover aangaan met elkaar en met de externe betrokkenen.

Dit alles met als doel, een veilige en gezonde omgeving te creëren waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

2. Grote Risico's

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste grote risico's die op onze locatie kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen. We hebben de risico's onderverdeeld in drie categorieën; fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid. Per categorie hebben we maximaal 5 belangrijke risico's benoemd met de daarbij behorende maatregelen die zijn of worden genomen om het risico tot het minimum te beperken. Voor de overige risico's verwijzen we naar bijlage 3 waarin de complete risico-inventarisatie is opgenomen die in kwartaal 1 van 2017 is uitgevoerd.

Fysieke veiligheid

Ten aanzien van fysieke veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

Verstikking:

- door kleine voorwerpen in de mond,
- door stukjes eten zoals fruit en groenten,
- door sieraden,

Genomen maatregelen:

- *fruit wordt zo gesneden zodat het niet in de luchtpijp blijft steken*
- *alle medewerkers (behalve Danielle en Maïke) hebben een kinder-EHBO diploma en weten hoe te handelen bij verstikking*
- *ouders wordt geadviseerd om de kinderen geen sieraden te laten dragen op het dagverblijf. Indien kinderen dit toch dragen dan doen we het af of plakken het af bij bijvoorbeeld oorbellen. Tijdens het intakegesprek wordt naar de ouders toe benoemd dat de verantwoordelijkheid voor de mogelijk (ernstige) gevolgen van het dragen van sieraden bij hen ligt.*
- *er is geen speelgoed binnen handbereik voor de kinderen jonger dan 4 jaar dat kleiner is dan 3 cm. Speelgoed dat kleiner is dan 3 cm, wordt alleen onder begeleiding aangeboden*

Vallen en struikelen:

- door bij binnenkomst of bij het naar huis gaan uit de raampjes in de garderobe van de BSO te hangen. Dit gebeurt op momenten dat er geen toezicht is wanneer kinderen met de taxi naar de BSO komen en zelfstandig naar boven komen, of wanneer ze naar huis gaan.
- door de hekjes van een bedje of box open te laten
- door binnen rennen
- door de gladheid van de vloeren
- van meubilair en trappen

Genomen maatregelen zijn:

- *Ouders en kinderen aanspreken over de verantwoordelijkheid en de risico's.*
- *Collega's moeten elkaar en zichzelf controleren op het goed sluiten van de bedjes en boxen*
- *in de groepsregels is de afspraak vastgelegd dat binnen niet gerend mag worden. Kinderen daar op aanspreken en uitleggen waarom we dit hebben afgesproken.*
- *Ouders adviseren om sokken/sloffes met antislip mee te geven of de sokken bij kinderen uit te doen*
- *Kinderen bij babygroep wordt altijd in een tuigje vastgezet als ze aan tafel zitten. Kinderen bewust maken van het gevaar. Kinderen leren dat ze op de billen moeten zitten en elkaar niet mogen duwen. Voor de kinderen die zelfstandig aan tafel kunnen zitten staan er aan elk uiteinde een babyinzet, zodat ze er niet uit kunnen vallen.*

Vinger tussen de deur:

- omdat er geen veiligheidsstrips aanwezig zijn bij entree deur, wc deuren boven, klapdeuren beneden in de gang en de deur die van de speelhal naar beneden leidt. Hierdoor kunnen kinderen met hun vingers tussen de deuren komen.

Genomen maatregelen zijn:

Kinderen alert maken op de risico's. Mogelijke oplossingen bespreekbaar maken tijdens het Teamleidersoverleg

Risicovol spelen

- Kind verstapt zich, valt of glijdt uit over oneffenheden in/door (gladde) plekken door bijvoorbeeld losse stenen, boomwortels, kuil, los zand, bladeren of mos.
- Kind verwondt zich aan een stekelige plant of eet van een giftige plant of wordt blootgesteld aan stuifmeel (allergie)
- Steken van wespen/bijen
- Van boomstammen of stenen vallen

Genomen maatregelen zijn:

- *Kinderen alert maken op de risico's. Kinderen leren omgaan met de risico's van de natuur.*

Verbranding

- door aanraking met een heet apparaat (kookplaat, ovenruit, waterkoker) of hete vloeistof/gerecht

Genomen maatregelen zijn:

- *plaats de waterkoker zo dat een kind er niet bij kan (bijvoorbeeld hoog of ver naar achteren op het aanrecht) en laat de snoer van een waterkoker niet los hangen.*
- *laat pannenstelen naar achteren wijzen tijdens het koken en gebruik zoveel mogelijk de achterste pitten tijdens het koken.*
- *Zorg dat er altijd toezicht is als de oven of het fornuis aan staat en spreek met de kinderen af dat ze niet mogen spelen in de buurt van de oven en het fornuis.*
- *Kinderen aan de tafel laten zitten als de warme maaltijd geserveerd wordt. De bakken waarin de maaltijden zitten zijn zeer heet.*
- *Hete koffie of thee ver weg op het aanrecht zetten en nooit op de tafel als er kinderen bij zitten.*

Sociale veiligheid

Ten aanzien van sociale veiligheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

Grensoverschrijdend gedrag.

- bijten en slaan van kinderen onderling
- pesten
- discriminatie
- intimidatie (overheersend gedrag van (mede) opvoeders)

Omgang met ouders/kinderen

Ben altijd beleefd tegen ouders, ga staan tijdens een gesprek. Als er vragen gesteld worden waar je geen antwoord op weet, speel deze dan altijd door naar de leidinggevende of de directie of een meer ervaren collega. Praat nooit met ouders over andere ouders of hun kinderen of je eigen collega's.

Genomen maatregelen zijn:

- *Collega's informeren en aanleren hoe te handelen bij grensoverschrijdend gedrag d.m.v. protocollen, bijeenkomsten of apps.*
- *Kinderen en collega's leren respectvol met elkaar om te gaan.*
- *(mede) opvoeders bewust maken van intimiderend gedrag*
- *Tijdens de bila's wordt besproken hoe een collega zich voelt op het werk waardoor het inzichtelijk wordt of er ongewenste/negatieve dingen spelen m.b.t. andere personen en hier meteen op geanticipeerd worden. Uiteraard moet een collega eerder bij de teamleider aan de bel trekken als er voor een bila iets speelt.*

Kindermishandeling.

- Geen toezicht op toilet als medewerker alleen is met kinderen.
- Ongewenste intimiteit als kinderen alleen met andere kinderen op toilet zijn
- Ouders verwaarlozen hun kind(eren)
- Psychische mishandeling bij kinderen door (mede) opvoeders

Genomen maatregelen zijn:

- *Collega's informeren en aanleren hoe te handelen bij vermoeden kindermishandeling d.m.v. protocollen, bijeenkomsten of apps.*
- *Kinderen voorlichten over hoe om te gaan met elkaar.*

Vermissing.

- door het niet goed sluiten van de poortjes
- door een activiteit buiten het gebouw

Genomen maatregelen zijn:

- *Collega's informeren en aanleren over hoe te handelen bij vermissing van een kind d.m.v. protocollen, bijeenkomsten of apps.*
- *Afspraak met kinderen gemaakt dat ze moeten blijven staan waar ze zijn wanneer ze de leidster of de groep kwijt zijn i.p.v. rond te gaan lopen en zelf te gaan zoeken.*
- *Bij het naar buiten gaan alle poortjes controleren of deze goed in het slot zitten of poort gesloten houden.*

Dreiging van buitenaf:

- Vingerafdruk systeem niet waterdicht. Ouders laten andere ouders binnen.

Genomen maatregelen zijn:

- *Ouders bewust maken dat ze de veiligheid van hun kind in gevaar brengen, als ze andere mensen binnenlaten.*

Gezondheid

Ten aanzien van gezondheid hebben we de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's: (Vraag ligt bij deskundige infectiebestrijding. Bijvoorbeeld ziektekiemen, buitenmilieu en binnenmilieu)

Voedselinfectie of voedselvergiftiging

- door kookactiviteit
- door allergieën
- door het bereiden van de warme maaltijd

Genomen maatregelen zijn:

- *Voedsel bereiden volgens de richtlijnen die beschreven staan in dit protocol.*
- *Water door laten lopen volgens de richtlijnen die beschreven staan in dit protocol.*
- *Geopende producten voorzien van datum van openen, goed op de houdbaarheidsdatum letten, controleren in flexweb of kind een allergie heeft en we meten de temperatuur van de warme maaltijd voor we het aanbieden.*

Hygiëne

- spenen afpakken van baby's door dreumesen
- speelgoed in de mond pakken
- vloeren zijn niet altijd schoon
- besmettelijkheid als kinderen een infectieziekte hebben.

Genomen maatregelen zijn:

- *Handhygiëne op de juiste momenten en juiste manier*
- *Persoonlijke hygiëne zoals kleding, nagels en sieraden, handschoenen*
- *Ouders informeren wanneer er meerdere kinderen huidinfecties hebben zoals waterpokken of krentenbaard.*
- *Oppervlakten/speelgoed grondig schoonmaken wanneer een kind met een huidinfectie aanwezig is geweest.*

Binnenklimaat

- Luchtwegirritatie of droge ogen
- Te hoge Co2 waarde
- Te hoge temperaturen

Genomen maatregelen zijn:

- *Ventilatie op stand 3 en zoveel mogelijk luchten.*
- *Binnenklimaat dagelijks en op verschillende tijdstippen meten en noteren van co2, aantal personen op de groep, temperatuur binnen en buiten, luchtvochtigheid, deur en raam open/dicht, ventilatiestand. Blijven zoeken naar een oplossing wanneer het CO2 gehalte te hoog blijkt te zijn.*

Agrarische opvang

- Kind raakt gewond door bijten/krabben/trappen van een dier
- Kind bezeert zich aan omheining/hekwerk van de dieren(verblijven of weiden)

Genomen maatregelen zijn:

*Maak goede afspraken met kinderen en medewerkers over de omgang met dieren. Niet bij de dieren of hun verblijf komen zonder een medewerker
handen wassen na buiten zijn en dieren bezoek*

Medicatie

- medicatie wordt verkeerd toegediend
- medicatie wordt vergeten

- medicatie wordt door ander kind ingenomen.

Genomen maatregelen zijn:

- *Ouders bewust maken dat er geen medicatie in de tas van het kind mag zitten die aan de kapstok hangt.*
- *Wekker zetten voor medicatie*
- *Collega's controleren elkaar door de naam te noemen het kind*
- *Op het mandje van het betreffend kind een reminder zetten voor de medicatie.*

3. Kleine Risico's

Door goede afspraken te maken met de kinderen kunnen deze gemiddeld vanaf hun tweede levensjaar leren omgaan met diverse kleine risico's. Denk ten aanzien van veiligheid bijvoorbeeld aan afspraken die gelden tijdens spelsituaties of activiteiten en hoe om te gaan met bijvoorbeeld speelgoed en gereedschap. Om kinderen mee te laten helpen om risico's te beperken kunnen ook ten aanzien van gezondheid afspraken worden gemaakt. Denk aan het wassen van de handen na toiletbezoek of het houden van een hand voor de mond tijdens niezen of hoesten. Ook kunnen kinderen leren hoe ze met afvalcontainers om dienen te gaan of leren hoe ze zelf hun luier weg kunnen gooien.

Leren omgaan met risico's is erg belangrijk voor kinderen. Internationaal wetenschappelijk onderzoek toont aan dat leren omgaan met risico's goed is voor de ontwikkeling van kinderen.

- Door het ervaren van risicovolle situaties, bijvoorbeeld tijdens het spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet.
- Het nemen van risico's is een onderdeel van de 'gereedschapskist' voor effectief leren. Risicovol spelen ontwikkelt een positieve houding van 'ik kan het' en daarmee gaat een kind uitdagingen meer zien als iets om van te genieten dan om te vermijden. Dit vergroot onafhankelijkheid en zelfvertrouwen, wat belangrijk kan zijn voor hun doorzettingsvermogen als ze geconfronteerd worden met uitdagingen
- Het leren omgaan met risico's heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen staan sterker in hun schoenen en kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van speelmaatjes.
- Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden, zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie, en lichaamsbewustzijn. Kinderen die dat niet doen zijn vaker onhandig, voelen zich ongemakkelijk in hun eigen lichaam, hebben een slechte balans en bewegingsangst.

[Bron: veiligheid.nl/risicovolspelen]

- Het vergroot zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en doorzettingsvermogen.

Daarom aanvaarden wij op onze opvang de risico's die slechts kleine gevolgen kunnen hebben voor de kinderen en leren ze hier op een juiste manier mee om te gaan. Om risicovolle spelsituaties veilig te houden moeten kinderen zich daarom tijdens spelsituaties of activiteiten houden aan diverse afspraken. Daarnaast zijn er afspraken over hoe om te gaan met spullen als speelgoed en gereedschap, dit om te voorkomen dat door oneigenlijk gebruik letsel kan ontstaan.

Om gezondheidsrisico's te beperken en de kinderen hieraan zelf bij te laten dragen zijn daarom goede afspraken met kinderen noodzakelijk. Voorbeelden van afspraken die met kinderen zijn gemaakt zijn het wassen van de handen na toiletbezoek of het houden van een hand voor de mond tijdens niezen of hoesten. Ook leren de jonge kinderen dat ze niet met de afvalcontainer mogen spelen, maar wel zelf hun luier weg mogen gooien.

De exacte afspraken die zijn gemaakt met kinderen zijn terug te vinden in de risico-inventarisatie in bijlage 1 en 2. De afspraken worden regelmatig met de kinderen besproken en herhaald. Bijvoorbeeld voorafgaand aan een activiteit of spel, voorafgaand aan een verschoningsmoment of in periodes dat veel kinderen en medewerkers verkouden zijn.

bij willen we
elgoed
ed. Daarom
d of iets

4. Risico inventarisatie

Vanaf 2018 brengen we de risico's op een andere wijze in kaart, namelijk aan de hand van de QuickScans in de nieuwe Risicomonitor.

In het 1e kwartaal van 2020 hebben we de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uitgevoerd. Aan de hand van deze inventarisatie hebben we de risico's op onze locatie in kaart gebracht. In bijlage 3 zijn de uitkomsten van de risico-inventarisatie terug te vinden, evenals het hieruit volgende actieplan.

5. Thema's uitgelicht

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. Op onze locatie heeft dit thema dan ook onze bijzondere aandacht. We hebben de volgende maatregelen genomen om grensoverschrijdend gedrag met elkaar te voorkomen en wat te doen als we merken dat het toch gebeurt:

- Tijdens teamoverleggen wordt regelmatig over het onderwerp gesproken om zo een open cultuur te creëren waarbij medewerkers elkaar durven aan te spreken.
- In het pedagogisch beleidsplan hebben we opgenomen dat kinderen wordt geleerd hoe je met elkaar om kunt gaan waarbij respect is voor normen en waarden. Zo weten kinderen wat wel en niet toelaatbaar is, en wat gepast en ongepast gedrag is.
- Daarnaast leren we kinderen dat het belangrijk is dat ze het direct aangeven als zij bepaald gedrag ervaren dat niet wenselijk is. We helpen ze mondiger te maken op momenten dat dit nodig is.

De volgende maatregelen worden genomen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen:

- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG verklaring).
- We werken met een vierogenbeleid.
- Medewerkers kennen het vierogenbeleid
- Het vierogenbeleid wordt goed nageleefd.
- Medewerkers spreken elkaar aan als ze merken dat het vierogenbeleid niet goed wordt nageleefd.
- Er zijn duidelijke afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt op de opvang.
- Medewerkers kennen de afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt op de opvang.
- Er is een protocol wat te doen als kindermishandeling wordt vermoed. De meldcode app staat op iedere Ipad geïnstalleerd, zodat iedereen deze als hulpmiddel kan gebruiken hoe ze moeten handelen bij een vermoeden van de verschillende vormen van mishandelingen en misbruik tussen de verschillende relaties.
- Medewerkers kennen het protocol wat te doen als kindermishandeling wordt vermoed.

Vierogenprincipe (alleen KDV)

De dagopvang op onze locatie is zo georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene zijn of haar werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Wij geven hier op de volgende wijze vorm aan:

De oudercommissie van Keet in de Kerk heeft in de vergadering van 13 mei 2013 advies uitgebracht over het 4 ogen principe. Het 4 ogen principe is ontstaan vanuit de gedachte dat een situatie waarin een groep kinderen op kinderdagverblijven lang alleen kan zijn met één volwassene uit oogpunt van veiligheid niet acceptabel is. De kinderopvang moet dus voorkomen dat beroepskrachten zich met één of een aantal kinderen kunnen isoleren. Deze maatregel is vertaald als 'meer ogen op de groep', 'meer oren op de groep' en 'transparantie van de ruimtes'.

Er zijn verschillende manieren waarop een kinderdagverblijf dit kan bereiken:

-
- Pedagogisch medewerkers gaan zoveel mogelijk met z'n tweeën (of meer) op stap met de kinderen. Indien dit niet mogelijk is, zullen zij zich te allen tijden zichtbaar in het openbaar voor andere mensen moeten begeven.
- Pedagogisch medewerkers lopen regelmatig elkaars groepsruimtes binnen zonder kloppen.
- De locatiemanager komt regelmatig binnen in de groepsruimtes.
- Er zijn doorzichtige afscheidingen tussen groepsruimtes en gangen.
- Er is een doorzichtige afscheiding tussen groepsruimtes en verschoonruimte.
- Regelmatig staan de deuren van groepsruimtes open.
- Groepen worden samengevoegd als er maar één pedagogisch medewerker aanwezig is.

In het onderstaande overzicht hebben wij voor u het 4 ogen principe volgens Keet in de Kerk met daarbij enkele suggesties voor verbeteringen.

Keet in de Kerk is goed te overzien door het vele glas in de lokalen. Als men door de gang loopt kan men aan alle kanten de lokalen inkijken. Ook zijn er babyfoons aanwezig op de slaapkamers. De babyfoons dienen tijdens het naar bed brengen en uit bed halen van de kinderen aan te staan. Tevens zijn de verschoningsruimtes in de lokalen of in open verbinding met de lokalen. De deuren van de wc's mogen niet afgesloten worden. Mocht een toiletbezoek langer dan 5 minuten duren dan gaat een andere leidster kijken.

De directie is meestal aanwezig bij Keet in de Kerk, zij loopt ongevraagd de diverse lokalen binnen. Dat geldt ook voor de aanwezige stagiaires van 18 jaar of ouder.

Op minder drukke dagen lopen de leidsters zelf bij een andere groep binnen.

Op haal- en breng momenten zijn er veel ouders aanwezig. Bovendien kunnen ouders de hele dag binnenlopen bij Keet in de Kerk vanwege het biometrisch slot (vingerafdruk).

Keet in de Kerk hanteert het open deuren beleid. Dat wil zeggen dat de kinderen op bepaalde momenten door het hele gebouw mogen lopen.

Er heerst een open aanspreekcultuur bij Keet in de Kerk. Dit betekent dat de cultuur open is en leidsters elkaar gemakkelijk aanspreken op gedrag, mocht dit nodig zijn.

Verklaring omtrent gedrag (VOG)

Alle medewerkers die bij ons in dienst zijn of komen, dienen een VOG te overleggen. Deze VOG mag niet ouder zijn dan twee jaar. Hiermee verklaart de medewerker dat het gedrag van hem/haar in het verleden geen bezwaar heeft gevormd voor het vervullen van zijn specifieke taak of functie in de samenleving.

Vanaf 1 maart 2013 is de nieuwe wetgeving van continue screening van start gegaan voor personen die werkzaam zijn in peuterspeelzalen, kinderopvang en gastouderopvang. Dit betekent dat elke verandering in de justitiële documentatie van een persoon wordt doorgegeven aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Mocht het nodig bevonden worden om deze persoon opnieuw te screenen, dan wordt dit aan de GGD gemeld. De GGD zal dan aan de werkgever doorgeven om de desbetreffende persoon een nieuw VOG te laten aanvragen. Op het moment dat de medewerker een nieuw VOG aanvraagt, zal pas de echte screening plaatsvinden. Alle medewerkers die werkzaam zijn bij het kinderdagverblijf zijn gekoppeld in het personenregister. Personen van andere instanties, zoals de verpleegkundige van JGZ, die met regelmaat het kinderdagverblijf bezoeken, dienen ook gekoppeld te zijn in het personenregister.

Achterwachting

Als in een uitzonderlijke situatie er maar één medewerker aanwezig kan zijn en er geen andere volwassene op de locatie is, moet de achterwachting worden toegepast. Dit betekent dat in geval van calamiteiten een achterwachting beschikbaar is die binnen vijftien minuten aanwezig kan zijn op de opvanglocatie. De (actieve) achterwachting is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden.

De volgende personen zijn bereikbaar als achterwachting:

Danielle Knapen

Nicole Knapen

Tilly Niessen

Nathasja Noorbeek

Anjes Hermans

Annemarie Fetz

6. EHBO

Op onze locatie doen we er alles aan om te voorkomen dat een kind letsel oploopt als gevolg van een ongeluk(je). Toch is dit helaas niet geheel te voorkomen. Daarnaast kunnen zich andere calamiteiten voordoen, waardoor EHBO noodzakelijk is. Op onze locatie hebben de volgende medewerkers een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO:

Wendy	18/12/2012
Nicole	24/10/2017
Tilly	24/10/2017
Loes	24/10/2017
Ingrid	24/10/2017
Desirée	24/10/2017
Nathasja	25/10/2017
Patty	25/10/2017
Susan	23/10/2018
Laura	28/02/2019
Daani	18/05/2019
Bianca	28/09/2019
Annemarie	28/09/2019
Anjes	28/09/2019
Gwen	
Marieke	
Mindie	

De certificaten zijn behaald bij het volgende instituut: Oranje Kruis

7. Beleidscyclus

Onze beleidscyclus starten we met een uitgebreide risico-inventarisatie. Tijdens een teamleidersoverleg bepalen we welke medewerkers op welke onderwerpen een QuickScan gaan uitvoeren en gedurende welke periode hieraan wordt gewerkt. Zo is het hele team betrokken bij de inventarisatie. Op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie maken we een actieplan en een jaarplan op. De voortgang van beide plannen wordt regelmatig geëvalueerd tijdens teamleiders- en groepsoverleggen. Op basis van de evaluaties wordt het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid bijgesteld.

Plan van aanpak

Welke maatregelen worden genomen?

Welke maatregelen worden genomen om het beleidsplan weer aan te laten sluiten bij de actuele situatie op de opvang. Verwijs voor het volledige plan van aanpak naar een bijlage.

De risico-inventarisaties hebben inzicht gegeven in de huidige stand van zaken ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Naar aanleiding van deze inventarisatie zijn er een aantal actiepunten op de agenda gezet met als doel de kwaliteit van de opvang te verbeteren. De belangrijkste actiepunten zijn:

- oplossing bedenken voor de onbeschermden deuren
- medewerkers zijn allemaal op de hoogte van de protocollen en weten hoe te handelen
- tuin onder handen nemen

Voor een totaal overzicht van te nemen maatregelen wordt verwezen naar bijlage 3

Hoe worden maatregelen geëvalueerd?

Om te bepalen of de genomen acties en maatregelen ertoe hebben geleid dat er een veiligere en gezondere opvang kan worden geboden, evalueren we elke 6 weken de genomen maatregelen en/of ondernomen acties tijdens ons teamoverleg. Indien een maatregel of actie een positief effect heeft gehad, wordt het veiligheids- en gezondheidsbeleid hierop aangepast.

8. Communicatie van Intern en extern betrokkenen

We vinden het belangrijk dat medewerkers zich betrokken voelen bij het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Wanneer het beleidsplan voor veiligheid en gezondheid wordt opgesteld of bijgesteld, spelen zij dan ook allen een actieve rol hierin. Wanneer een nieuwe medewerker op de locatie komt werken zorgen we voor een uitgebreide introductie in het veiligheids- en gezondheidsbeleid, met indien nodig eventuele extra opleiding en instructies. Zodanig dat deze persoon in staat is tot het nemen van maatregelen wanneer dit aan de orde is.

Tijdens teamleider- en groepsoverleggen is het bespreken van mogelijke veiligheids- en gezondheidsrisico's een vast agendapunt. Zo wordt het mogelijk zaken bespreekbaar te maken en direct bij te stellen. Medewerkers worden hierdoor vertrouwd met het geven van feedback aan elkaar.

Via onze website en via de oudercommissie berichten we ouders over onze activiteiten ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Wanneer er vragen zijn van ouders worden deze zo mogelijk ter plekke beantwoord. Wanneer deze vraag voor meerdere ouders interessant is, wordt deze in de oudercommissie vergadering besproken.

9. Ondersteuning en melden van klachten

Hoewel we ons uiterste best doen een helder en zorgvuldig beleid te voeren ten aanzien van veiligheid en gezondheid, kan het altijd voorkomen dat een medewerker of ouder een klacht heeft. We staan open voor feedback, en bespreken deze klacht het liefst direct met de medewerker of ouder zelf om tot een oplossing te komen. Een formele klacht wordt schriftelijk ingediend.

Indien we er met de medewerker of ouder op deze wijze niet uitkomen, dan kan de medewerker of ouder contact opnemen met het Klachtenloket Kinderopvang en in het uiterste geval met de Geschillencommissie Kinderopvang. Deze commissie is geheel onafhankelijk. De commissie wint advies in bij deskundigen op het gebied van kinderopvang, dienstverlening, financiën, juridische zaken en dergelijke. Alle klachten worden zorgvuldig behandeld en indien gewenst, onder geheimhouding.

Klacht: Een klacht is een probleem of ongenoegen dat u of uw kind heeft met het kinderdagverblijf of de leiding, waarvoor geen goede oplossing is gevonden. Dit kan gaan over zeer uiteenlopende zaken.

Een klacht dient schriftelijk te worden ingediend. De klacht dient binnen een redelijke termijn na ontstaan van de klacht ingediend te zijn, waarbij 2 maanden als redelijk wordt gezien. De klacht wordt voorzien van dagtekening, naam en adres van de klager, eventueel de naam van de medewerker op wie de klacht betrekking heeft, de locatie en de groep plus een omschrijving van de klacht.

Indien de klacht gedragingen van de houder of medewerker betreft, worden deze personen in de gelegenheid gesteld mondeling of schriftelijk te reageren.

De locatiemanager draagt zorg voor de inhoudelijke behandeling en registratie van de klacht en bevestigt schriftelijk de ontvangst van de klacht aan de ouder. De locatiemanager houdt de klager op de hoogte van de voortgang van de behandeling van de klacht. Afhankelijk van de aard en inhoud van de klacht wordt een onderzoek ingesteld. De locatiemanager bewaakt de procedure en termijn van afhandeling. De klacht wordt zo spoedig mogelijk afgehandeld, tenzij er omstandigheden zijn die dit belemmeren. In dat geval brengt de locatiemanager de klager hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte. De klacht wordt in ieder geval binnen een termijn van 6 weken afgehandeld. De klager ontvangt een schriftelijk en gemotiveerd oordeel over de klacht, inclusief concrete termijnen waarbinnen eventuele maatregelen zullen zijn gerealiseerd.

Mocht de klacht een vermoeden van kindermishandeling betreffen, dan treedt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. Deze klachtenprocedure wordt daarmee afgesloten.

Jaarlijks wordt er door de geschillencommissie een certificaat verstuurd indien de locatie geschillenvrij is geweest. Dit certificaat hangt op het mededelingen bord.

Meer informatie hierover kan de ouder vinden op <https://www.klachtenloket-kinderopvang.nl/ouders/>

10. Ontruimingsplan

Inleiding

Kinderen zijn tijdens een noodsituatie niet zelfredzaam. Medewerkers van de kinderopvang zijn dus niet alleen verantwoordelijk voor hun eigen veiligheid tijdens een calamiteit, maar ook voor die van de kinderen. Dit creëert extra druk op het organisatievermogen van de medewerkers van een kinderopvang tijdens een calamiteit.

Om in geval van nood tijdig en snel te kunnen ontruimen, is het noodzakelijk om een goed doordacht plan op te stellen over de manier waarop dit kan worden georganiseerd. En omdat er bij een calamiteit altijd paniek heerst, is het goed om de ontruiming minimaal één keer per jaar met medewerkers en kinderen te oefenen.

BHV

Kennis en vaardigheid van eerste hulp bij ongevallen is onmisbaar in de kinderopvang. Het streven is dat alle pedagogisch medewerkers van Keet in de Kerk een geldig BHV diploma krijgen.

Een bhv-er is opgeleid om in geval van nood de werknemers en klanten in veiligheid te brengen. Zo weet een bhv-er hoe hij mensen uit een brandend gebouw moet krijgen en hoe hij bij een ongeval eerste hulp moet verlenen. Een bhv-er kan bijvoorbeeld mensen reanimeren en verbanden aanleggen. De BHV-er komt in actie als er een calamiteit plaatsvindt, zoals een brand of ongeluk. Dit in tegenstelling tot medewerkers met preventietaken, die problemen op gebied van gezondheid en veiligheid proberen voor te zijn. Iedere BHV-er volgt een BHV-cursus en ontvangt bij afronding een BHV-certificaat. Ieder jaar neemt de BHV-er deel aan een verplichte opfriscursus om het certificaat te behouden. Deze wordt altijd door Keet in de Kerk georganiseerd.

De bedrijfshulpverlener:

- verleent eerste hulp bij ongevallen of calamiteiten
- weet hoe een beginnende brand het best bestreden kan worden
- mag iemand reanimeren met een defibrillator
- begeleidt evacuaties en is betrokken bij evacuatieoefeningen

Als een organisatie bhv-ers aanstelt, moet ervoor gezorgd worden dat zij beschikken over een goede opleiding en uitrusting om hun taken goed uit te voeren. Bedrijven moeten naast het nemen van maatregelen op gebied van bhv ook contact onderhouden met de externe hulpverleningsorganisaties (bijvoorbeeld brandweer of politie) wanneer er zich een ongeval voordoet. Aandachtspunten voor goede bedrijfshulpverlening

- zorg ervoor dat er regelmatig geoefend wordt
- spreid bhv-ers zo veel mogelijk over de verschillende locaties/afdelingen in het bedrijf, in geval van nood is het dan mogelijk snel te handelen
- let goed op de aanwezigheid van voldoende bhv-ers tijdens bijvoorbeeld speciale omstandigheden met veel personen bijeen et cetera
- verplicht werknemers niet om bhv-er te worden

Er is altijd één BHV-er in het gebouw. Via het aanwezigheidsregistratie bord kan men zien wie de HoofdBHV-er van de dag is. Deze persoon dient tijdens zijn HBHV taak altijd een telefoon bij zich te dragen.

Door jaarlijks een opfriscursus te volgen blijft het diploma zijn waarde houden. Alle belangrijke zaken passeren hier de revue én men oefent weer de meest essentiële vaardigheden.

Er is een EHBO-kist op een centrale plek in het gebouw, in de entree. Personeel weet altijd waar de kist staat. Een medewerker heeft de verantwoording over de EHBO spullen en houdt per kwartaal bij welke materialen gebruikt zijn en zorgt tijdig dat alles weer wordt aangevuld.

Doel van bedrijfshulpverlening

Het doel van bedrijfshulpverlening is het beperken van de risico's voor medewerkers, kinderen en bezoekers door:

- het organiseren en uitvoeren van:
- eerste hulpverlening bij ongevallen;
- bestrijding van brand;
- ontruiming van gebouwen in bedreigende situaties;
- het geven van voorlichting en opleidingen op dit gebied.

Categorieën direct betrokkenen

In de kinderopvang worden drie categorieën personen onderscheiden:

1. *Medewerkers*: medewerkers (al dan niet met een vast dienstverband), regelmatig aanwezige medewerkers van derden, uitzendkrachten, stagiairs, vakantiekrachten;
2. *Bezoekers*: kinderen, ouders, bezoekers, incidenteel aanwezige medewerkers van derden (onderhoudsmonteurs e.d.);
3. *Bedrijfshulpverleners*.

Eisen bedrijfshulpverlener

Op basis van het bedrijfshulpverlener-beleid zullen de bedrijfshulpverleners aan de volgende eisen moeten voldoen:

- geen ambulante functie bekleden;
- kennis hebben van het gehele gebouw of de hem toegewezen delen van het gebouw,
- afhankelijk van de grootte (vluchtwegen, technische ruimten, brandblusapparatuur e.d.);
- voldoende overzicht en besluitvaardigheid bezitten (bijv. een leidinggevende functie bekleden);
- de cursus bedrijfshulpverlener te hebben gevolgd;
- bereid te zijn, zijn kennis en vaardigheden te onderhouden door het volgen van de noodzakelijke opleidingen;

De opleiding tot bedrijfshulpverlener, evenals de verplichte herhalingscursussen vinden in beginsel in werktijd plaats. Omdat dit binnen de kinderopvang niet mogelijk is, zullen de uren voor de te volgen cursussen vergoed worden in de vorm van tijd voor tijd uren.

Bedrijfshulpverlening en verzekering

Aan de uitvoering van bedrijfshulpverlening zijn risico's verbonden. Deze risico's zijn tweeledig:

- schade/letsel toegebracht *aan* de bedrijfshulpverlener bij de uitoefening van zijn taak (de bedrijfshulpverlener als slachtoffer)
- schade/letsel toegebracht *door* de bedrijfshulpverlener bij de uitoefening van zijn taak (de bedrijfshulpverlener als aangesproken partij)

Het kan voorkomen dat een bedrijfshulpverlener bij de uitoefening van zijn taken fouten of vergissingen maakt, waarop hij door het slachtoffer (of zijn/haar nabestaanden) wordt aangesproken.

De bedrijfshulpverlener valt in dit soort gevallen onder de afgesloten aansprakelijkheidsverzekering.

Ontruimingsplan

Ondanks dat er vooraf voorzieningen worden getroffen, kan het toch voorkomen dat er een calamiteit ontstaat. In het ontruimingsplan staat beschreven hoe een gebouw op een veilige en snelle wijze kan worden ontruimd.

Doel ontruimingsplan

Het doel van een ontruimingsplan is om een BHV organisatie te creëren die in geval van een noodsituatie of dreigende noodsituatie tijdig en snel kan worden geactiveerd en doelmatig kan optreden om, voor zover mogelijk, de oorzaak van de noodsituatie geheel of gedeeltelijk te elimineren en de gevolgen ervan zoveel mogelijk te beperken. Het is tevens van belang dat er niet alleen een mooi plan ligt, maar dat dit in de praktijk wordt geoefend. De ontruimingsoefeningen zijn van essentieel belang om een ontruiming goed te laten verlopen en om eventueel het ontruimingsplan aan te passen. Vanuit de Arbo-wet is het verplicht minimaal één keer per jaar te oefenen.

Er kunnen diverse soorten oefeningen worden gedaan op diverse manieren. Er kan een begin worden gemaakt met een oefening op papier, die kan worden uitgebreid door een aangekondigde oefening, een half aangekondigde oefening en als laatste de niet aangekondigde oefening. Hieruit kan blijken in hoeverre de ontruimingsploeg/BHV organisatie in staat is het pand effectief en efficiënt te ontruimen en/ of er nog extra opleiding/bijscholing/oefeningen nodig zijn.

Ontruimingsplattegrond

Er is een plattegrond waarop aangegeven is:

- de vluchtroute vanuit elke ruimte
- de plaats van de nooduitgangen
- de plaats van de blusmiddelen

Het ontruimingsplan en de plattegronden zijn bij elkaar gevoegd en het geheel is voorgelegd aan de lokale brandweer. Elke medewerker is op de hoogte van de plattegrond van de kinderopvang. Er bevindt zich een kopie van de plattegrond in de BHV map (rode map bevindt zich op brandmeldinstallatie). Er hangen tevens plattegronden in het hele gebouw.

Voorlichting voor de verschillende categorieën personen.

De wetgever verplicht de werkgever de werknemer voor te lichten over de risico's in de werksituatie. De werknemer is verplicht deze voorlichting te volgen. Voor de medewerkers en de bezoekers wordt deze voorlichting in de volgende vorm gegoten:

	Medewerkers	Bezoekers
Schriftelijke informatie bij binnenkomst op de eerste dag	X	
Mondelinge instructie (blusmiddelen, vluchtwegen) door de directeur of Bedrijfshulpverlener	X	
Periodieke veiligheidsvoorlichting (groep)	X	
Opvolgen aanwijzingen	X	X

Ontruimingssignaal

Het waarschuwen van de in het pand aanwezige personen bij een calamiteit zal geschieden met behulp van de slow whoop alarmering.

De brandmelding wordt via brandmeldcentrale Siemens gemeld bij de brandweer die contact met ons opnemen om te raadplegen wat er aan de hand is. Bij het afgaan van het ontruimingssignaal dien je ten allen tijden te ontruimen ook al is het 'vals alarm'.

Ontruimingsoefening

Het voltallige personeel is op de hoogte van de ontruimingsprocedure en iedereen heeft een kopie van de ontruimingsprocedure en krijgt jaarlijks een instructie.

Er worden jaarlijks praktijkoefening georganiseerd voor het personeel (de pedagogisch medewerkers) en de kinderen.

Dit kan in de volgende drie fasen:

- Datum en tijdstip ruim van tevoren aangekondigd • Wel de datum maar niet het tijdstip aangekondigd
- Oefening geheel onaangekondigd.

Personen kunnen in een panieksituatie heel anders reageren. Daarom wordt elke oefening geëvalueerd met behulp van het evaluatieformulier (logboek brandweer) en de procedure zo nodig aangepast. Ieder jaar wordt door de brandpreventiemedewerker een plan gemaakt voor de ontruimingsoefeningen.

Verzamelplaats en opvangplaats

Bij een ontruiming van het kinderdagverblijf en BSO worden alle kinderen door de pedagogisch medewerkers en eventueel door ander personeel naar de verzamelplaats gebracht. Het is belangrijk dat elke pedagogisch medewerker haar aanwezigheidsregistratie (Ipad) van de betreffende groep meeneemt naar de verzamelplaats. Op deze plaats wordt gecheckt of alle medewerkers en alle kinderen uit het pand zijn. Ofwel: of iedereen in veiligheid is gebracht.

Het is dan ook van essentieel belang iedere dag de aanwezigheidsregistratie bij te houden (tijdstip van aankomst en vertrek) en deze in geval van een ontruiming mee naar buiten te nemen. Indien de groep compleet is zal de medewerker van de groep de Ipad met de groene achtergrond omhoog houden. Bij een incomplete groep wordt de Ipad niet omhoog gehouden. Hierdoor ziet de hoofdBHV-er in een oogopslag welke groepen nog niet compleet zijn en waar mogelijk nog kinderen in het gebouw zijn.

De verzamelplaats van Kinderopvang Keet in de Kerk is het terrein aan de voorkant van het gebouw binnen het hekwerk.

Wanneer het gebouw na een ontruiming voor langere tijd niet mag worden betreden of wanneer de weersomstandigheden zeer slecht zijn, zullen wij zoeken naar een opvangplaats. Hier zit men warm en droog en kan voor iets te drinken worden gezorgd. Het hoofd BHV kan deze locatie regelen door contact te zoeken met BS Lieve, Café Zaal Aad Leeuwen, SC Leeuwen of Scouting St. Joris.

Ontruimingsprocedure

Verantwoordelijke mensen

1. Directeur en BHV-er: Danielle Knapen
2. BHV-ers: Nicole Linders, Ingrid Goertz, Patty Manders, Desiree Strijbos-Parren, Loes Pollaert, Laura Withoot, Shawnee Scheffers, Nathasja Noorbeek, Tilly Niessen, Käthy Nijnens, Samira ten Velden, Wendy Rademakers-Verhoef, Bianca Sijbers, Susan Seyrich.

Hoe te handelen bij ontdekken van brand door hoofd BHV

- Blijf kalm
- Alarmeer intern, druk handmelder in, doormelding naar brandweer gaat direct in.
- Ontdekt u zelf de brand en gaat het om een klein brandje, probeer het dan te blussen met de aanwezige blusmiddelen. Neem geen risico!
- Gaat het niet om een klein brandje of krijgt u een brandmelding, bel dan direct 112 en meldt het volgende:
  - Wie bent u, adres en plaats
  - Wat is in brand
  - Waar bevindt de brand zich
  - Mensen in gevaar
  - Voer een globale verkenning uit
- Ga naar het brandmeldpaneel, informeer de BHV ploeg en zet alleen het alarm uit (niet resetten).
- Verdeel de taken onder de aanwezigen die op dat moment geen baby-, dreumes en/of peutergroepen onder hun hoede hebben:
  - Wie helpt bij het wegbrengen van de baby's, dreumesen en/of peuters?
  - Wie onderneemt eventueel nog een bluspoging?
  - Wie draait de gaskraan uit?
  - Wie controleert de ontruimde ruimten (is iedereen weg, zijn alle ramen en deuren dicht, elektrische apparaten uit)?
  - Wie vangt de brandweer op?
- Ga naar de verzamelplaats buiten en vang brandweer eventueel andere hulpdiensten en de kinderen op.
  - Inventariseer of er personen vermist worden.
- Meld alle bijzonderheden aan de brandweer.

Richtlijnen voor de verdeling van de taken

- De groepsleiding van de jongste baby's brengt de jongste baby's weg door alle baby's van groep in het in de slaapkamer aanwezige evacuatiebed te leggen/zetten.
- De groepsleiding die de jongste baby's wegbrengt neemt de lpad voor de aanwezigheidsregistratie en de telefoon mee!
- De andere pedagogisch medewerker(s) nemen de peuters mee naar buiten met behulp van het evacuatiekoord.
- De pedagogisch medewerker(s) van de BSO zorgen dat de kinderen via een van de trappen naar beneden gebracht worden om vervolgens het pand te kunnen verlaten.
- Hoofd BHV waarschuwt de andere aanwezige in het pand
- Hoofd BHV-er doet een bluspoging
- Hoofd BHV-er controleert de ontruimde ruimten
- De eerst aanwezige BHV-er vangt de brandweer op
- BHV-ers verrichten levensreddende handelingen en reanimatie waar nodig binnen.
- BHV-ers verzorgen de gewonden waar nodig binnen.
- Als de BHV-er buiten komt verrichten de BHV-er levensreddende handelingen en reanimatie waar nodig buiten.
- BHV-ers verzorgen de gewonden waar nodig buiten.
- Zet overige aanwezigen zoveel mogelijk in, maar zorg voor duidelijke opdrachten

Ontruimingsprocedure bij brand voor groepsleid(st)ers

- Bel direct het hoofd BHV.
- Ontdekt u zelf de brand en gaat het om een klein brandje, probeer het dan te blussen met de aanwezige blusmiddelen. Neem geen risico!
- Indien u het ontruimingssignaal hoort: Stel de kinderen gerust.
- Indien u het ontruimingssignaal hoort: Sluit alle ramen van de betreffende ruimte.
- Zet alle elektrische apparaten uit.
-

De groepsleiding die deze dag de peuters verzorgt:

- Laat de kinderen zich opstellen in een rij, geef elkaar een hand of het koord en evacueer ze uit de ruimte en breng ze naar de verzamelplaats; het terrein aan de voorkant van het gebouw.
- Vertel ook aan de kinderen dat zij niks mee mogen nemen en niet mogen rennen.
- Neem alleen ipad en telefoon mee!

De groepsleiding die deze dag de baby's en dreumesen verzorgt:

- Breng de baby's naar de verzamelplaats; het terrein aan de voorkant van het gebouw.
- • Neem alleen de ipad en telefoon mee!
- Gebruik het evacuatie bed om de kleinsten die niet kunnen lopen naar buiten te vervoeren.
- Loop rustig (NIET rennen, dit vergroot de kans op struikelen).
- Blijf bij rookontwikkeling zo laag mogelijk bij de grond.
- Maak gebruik van de dichtstbijzijnde (nood)uitgang.
- Controleer of de groep compleet is en meldt u af bij de 2e BHV-er op de verzamelplaats.
- Verlaat nooit zonder toestemming de verzamelplaats. Met toestemming van het hoofd kan wel bijstand verleend worden aan andere groepen, indien dit nodig mocht zijn.
-

De groepsleiding die deze dag de BSO kinderen verzorgt: (indien aanwezig)

- Laat de kinderen zich opstellen in een rij, geef elkaar een hand en evacueer ze uit de ruimte en breng ze naar de verzamelplaats; het terrein aan de voorkant van het gebouw.
- Neem alleen de ipad en telefoon mee!

Volg altijd de aanwijzingen van het hoofd BHV en ga nooit in discussie.

Ontruimingsprocedure bij brand voor andere aanwezigen

- Bel direct het hoofd BHV.
- Ontdekt u zelf de brand en gaat het om een klein brandje, probeer het dan te blussen met de aanwezige blusmiddelen. Neem geen risico!
- Indien u het alarmsignaal/ontruimingssignaal hoort: Sluit alle ramen van de betreffende ruimte.
- Zet alle elektrische apparaten uit.
- Ga naar de instructieplaats; de entree en volg de instructies van het hoofd BHV.
- Ga daarna naar de verzamelplaats; het terrein aan de voorkant het gebouw, en meld uw bevindingen aan het hoofd BHV.

Volg altijd de aanwijzingen van het hoofd BHV en ga nooit in discussie.

Taakverdeling

Taken Directie

De Algemene taken van de directie zijn de volgende:

- Heeft de eindverantwoordelijkheid van de totale ontruiming.
- Draagt verantwoordelijkheid voor optreden van eigen organisatie.

- Draagt zorg voor inlichten van de familie van eventuele slachtoffers.
- Informeert media.
- Zorgdragen voor de opbouw en instandhouding van een parate BHV-organisatie.
- Zorgdragen voor het opzetten en ontwikkelen, evenals het beheer van het bedrijfsnoodplan, evenals hiervan afgeleide plannen, zoals het BHV-plan en ontruimingsplan.
- Zorgdragen voor de (herhalings)opleidingen, trainingen en oefeningen van de BHV-ers en voor de voorlichting op het gebied van de taakstelling van de BHV-organisatie betreffende alarmering en communicatie.
- Zorgdragen voor de aanwezigheid en goede werking van noodvoorzieningen, zoals middelen ter voorkoming en bestrijding van ongevallen en een begin van brand, evenals middelen voor in- en externe alarmering en waarschuwing.

•

Taken hoofdBHV-er

Coördineren van de bedrijfshulpverlening, zowel bij oefeningen als bij calamiteiten (brand, ontruiming).

- De operationele leiding heeft gedurende de 'voorpostfunctie' bij incidenten.
- Namens het bedrijf optreden als contactpersoon met de overige in- en externe hulpverleningsorganisaties.

•

Taken BHV-ers

2e aanwezige BHV-er in de lijn verdeeld de taken.

- Probeert de volgende informatie te verkrijgen:
  - naam van slachtoffers
  - lokaal/ruimte
  - verdieping gebouw
  - aard calamiteit
  - slachtoffers
- Meldt de calamiteit bij het hoofd BHV.
- Informeert de BHV ploeg.
- Indien wenselijk Hoofd BHV vervangen (hieronder valt o.a.: leiding geven aan, en rapporteren aan).
- Het verrichten van levensreddende handelingen en reanimatie.
- Gewonden verzorgen en -transport.
- Het blussen van een beginnende brand.
- Het uitvoeren van de desbetreffende alarmprocedure conform het bedrijfsnoodplan/ontruimingsplan.
- Het onderhouden van verbindingen met de externe hulpverleningsorganisaties.

Overige taken

Op dit moment kan de hoofdBHV-er haar taken als pedagogisch medewerker (zoals wegbrengen van kinderen) niet meer doen. Deze taken worden dan overgenomen door andere leidsters van de betreffende groep en indien niet aanwezig een leidster van de Zomertuin of BSO.

Deze geeft de kinderen mee met de pedagogisch medewerker van de betreffende groep of brengt ze spoedig mogelijk naar buiten, draagt ze over aan diegene die al buiten aanwezig is en gaat de pedagogisch medewerker taken van de hoofdBHV-er overnemen.

Beheer van materiaal voor de BHV

Verbandtrommels en -tassen

Volgens de richtlijnen van de Arbeidsinspectie is voor de grotere bedrijven (meer dan 10 medewerkers) een verbandtrommel A nodig. Voor de kleinere bedrijven kan worden volstaan met een verbandtrommel B. (Het verschil tussen verbandtrommel A en verbandtrommel B heeft nagenoeg uitsluitend betrekking op de hoeveelheid materiaal). Tenminste eenmaal per jaar moet worden nagegaan of de inhoud nog op peil is, en of de houdbaarheidstermijn ervan nog niet is verlopen. Wie is verantwoordelijke: Nicole Knapen

Alarmkaarten

Bij wijziging van interne of externe telefoonnummers is een onmiddellijke aanpassing noodzakelijk. Wie verantwoordelijke: Preventiemedewerker en Directie

Ontruimingsplattegronden

Tenminste eenmaal per jaar dient te worden nagegaan of de gegevens op de ontruimingsplattegronden nog actueel zijn. Bij ingrijpende verbouwingen of indien er wijziging komt in de vluchtwegen dient onmiddellijk voor aanpassing te worden zorggedragen. Wie verantwoordelijk: Preventiemedewerker en Directie De vluchtroutes zijn duidelijk en zichtbaar aangegeven op diverse plekken in het gebouw.

Onderhoud overige technische installaties

Het is noodzakelijk om jaarlijks onderhoud te (doen) plegen aan de brandmeldinstallatie, brandblusinstallatie (inclusief handbrandblussers en brandslanghaspels), noodverlichting e.d. Wie is verantwoordelijk: Preventiemedewerker en Directie

Brandwerende materialen

De deuren en gordijnen zijn brandwerend en er zitten op bijna alle deuren deurdrangers, zodat deze deuren altijd goed afgesloten zijn en daarmee de verspreiding van brand door het gebouwen en de verschillende compartimenten vertraagd.

Brandveilige omgeving

Ons gebouw is brandveilig ingericht. De vluchtroutes zijn vrij van obstakels. Er staan bij de vluchtroutes boven de deuren duidelijke borden die de vluchtroute weergeven. De brandwerende deuren die opgehouden worden door magneten vallen automatisch dicht. Zo wordt ook de buitendeuren die tot de vluchtroute behoren, niet afgesloten (overdag) zodat mocht er iets gebeuren we hier meteen door naar buiten kunnen.

Ons gebouw is verdeeld in verschillende compartimenten. Deze zijn zichtbaar door de brandwerende deuren. De compartimenten zijn bij alle medewerkers bekend.

Bijlage 1 Afspraken en regels omtrent Gezondheid

Overdracht van ziektekiemen

1. Handhygiëne voor kinderen en groepsleiding

- Draag altijd zorg voor een goede handhygiëne.
- Zorg voor kort geknipte nagels.
- Draag zo min mogelijk sieraden.
- Was de handen op cruciale momenten

Voor;

- Het aanraken en bereiden van voedsel
- Het eten of het helpen bij eten
- Wondverzorging

Na;

- Hoesten, niezen en snuiten
- Toiletgebruik
- Het verschonen van luiers
- Het afvegen van de billen van een kind
- Contact met lichaamsvochten zoals speeksel, snot, braaksel, ontlasting, wondvocht of bloed
- Oor- en/of neuspeuteren
- Buiten spelen
- Contact met vuile was of de afvalbak
- Schoonmaakwerkzaamheden
- Contact met de dieren
- Wisselen van werkzaamheden
- Aanraking van besmet of rauw materiaal

Instructie handen wassen

1. was de handen met zeep gedurende tenminste 20 seconden
2. was de gehele hand:
3. de rug van de hand
4. tussen de vingers
5. de muis van de duim
6. de vingertoppen
7. droog de handen goed af met een schone handdoek of een stuk keukenpapier

Pak minimaal elk dagdeel én bij zichtbare verontreiniging een schone handdoek

De kraan (handcontactpunt) worden minimaal dagelijks gereinigd

Niemand zal ontkennen dat het vrijwel onmogelijk is om kinderen na ieder kuchje de handen te laten wassen. Maak zelf een inschatting wanneer dit nodig is. Spreek bijvoorbeeld af dat wanneer handen zichtbaar vuil zijn, wassen noodzakelijk is. Voor groepsleiding geldt dat handen in ieder geval gewassen moeten worden na een hoestbui, voor het verzorgen van eten en voor en na het verzorgen van wondjes. Verder kan een goede taakverdeling, waarbij iemand die verkouden is en dus veelvuldig hoest, risico's beperken. Spreek bijvoorbeeld af dat een collega de bereiding van voeding voor zijn rekening neemt.

2. Ziek

2.1. Zieke groepsleiding

- Draag altijd zorg voor een goede handhygiëne
- In het geval van buiktyfus, paratyfus, bloederige diarree en open tbc komt de groepsleiding niet werken
- Overleg bij een mogelijk besmettelijke ziekte zoals diarree of huiduitslag met huisarts en Danielle
- Van de groepsleiding die ziek van vakantie terug komt (en dus nog geen kinderen heeft kunnen besmetten) moet worden overwogen of hij/zij wel in de groep wordt ingezet. Neem contact op met Danielle, voordat je komt werken.
- draag zorg voor een goede hoesthygiëne
- De volgende maatregelen zijn van belang;
  - voorkom aanhoesten. i.p.v. hoest of nies niet in de richting van een ander. Nies of hoest in je elleboog en was na hoesten, niezen of neus snuiten de handen

2.2. Zieke kinderen

- Dep het pus/vocht uit blaasjes of wondjes van kinderen regelmatig met bijvoorbeeld een wattenstaafje
- Dek de wond af
- Dek een loopoor af met een steriel gaasje
- Stip open waterwratjes met jodium aan en dek ze af
- Materialen en oppervlakken die verontreinigd zijn met pus of vocht goed schoon maken
- Was de handen na aanraking met pus of vocht
- Verder kan overdracht van ziektekiemen op andere kinderen worden voorkomen door voor het zieke kind een aantal dingen te regelen;
  - geef het kind eigen speelgoed
  - reinig speelgoed voordat andere kinderen dit krijgen
  - was de handen van de kinderen na krabben aan wondjes en/of blaasjes
  - gebruik eigen bestek en beker
  - gebruik slabber washandjes en handdoeken eenmalig
  - voorkom dat het kind met koortslip anderen zoent
  - leer kinderen een goede hoesthygiëne aan.
    - De volgende maatregelen zijn van belang;
      - voorkom aanhoesten. leer de kinderen tijdens hoesten of niezen het hoofd weg te draaien of het hoofd te buigen
      - wijs kinderen er op dat ze tijdens het hoesten of niezen de hand voor de mond moeten houden en het liefste in de elleboog.
      - laat kinderen de handen wassen als blijkt dat deze na hoesten, niezen zichtbaar vuil zijn
      - laat kinderen regelmatig hun neus snuiten
      - gebruik telkens voor ieder kind een schone tissue
  - gebruik voor ieder kind schone spuugdoekjes/slabbers
  - gebruik voor ieder kind een nieuwe washand
  - Na elk gebruik worden washandjes, spuugdoekjes en slabbers in de was gegooid.
  - Washandjes en slabbers worden op 60 graden gewassen.
  - gebruik een steri-temp. om de thermometer om te voorkomen dat de thermometer verontreinigd raakt

- desinfecteer de thermometer voor en na gebruik met alcohol 70% als je geen steri-temp hebt gebruikt.
- verschoningskussen na elke verschoonronde en poepluier desinfecteren met alcohol en tissue.
- let op een goede handhygiëne bij het insmeren met crème of zalf
- bij het aanbrengen van crème of zalf wordt een tissue of wattenstaafje gebruikt, een latexhandschoen wordt alleen gebruikt als deze echt noodzakelijk is.
- draag latexhandschoenen bij elk contact met bloed, wondvocht of lichaamsvochten die zichtbaar met bloed zijn vermengd
- verwijder gemorst bloed met handschoenen aan, neem het bloed op met een papieren tissue (maak de ondergrond schoon met water en zeep, spoel het oppervlak schoon en droog na en desinfecteer daarna met ruim alcohol 70%)
- dek wondjes met een waterafstotende pleister af en verwissel de pleister of het verband regelmatig, doe dit in ieder geval als het doordrenkt is met wondvocht of bloed
- was met bloed bevuild kleding en linnen goed op 60°C

3. Toilet bezoek

3.1. Toiletbezoek kinderen

- leer de kinderen dat ze na toilet bezoek hun handen moeten wassen
- let er op dat kinderen na het toiletbezoek hun handen wassen
- de kinderen wassen de handen bij de voor hun bestemde wastafel
- leer kinderen hun handen goed wassen (zie ook "handen wassen doe je als volgt")
- we maken gebruik vloeibare zeep
- we maken gebruik van elektrische handdrogers om de handen te drogen.
- we maken geen gebruik van potjes
- kinderen mogen geen speelgoed meenemen in de verschoonruimte of toilet
- vuile luiers worden direct weggegooid in de diaperchamp
- De kinderen worden verschoond op een gecertificeerde commode en aankleedkussen van Heutink; totaalleverancier op het gebied van educatie en ontwikkeling.
- de verschoonplek wordt gereinigd na iedere verschoonbeurt
- het aankleedkussen wordt vervangen als het gescheurd is

Het tijk van een aankleedkussen zal na verloop van tijd scheuren. Hierdoor is het kussen niet goed te reinigen. Het schuimrubber kan besmet raken en zal bij het schoonmaken van het kussen vocht opnemen. Niet geworden schuimrubber is een paradijs voor micro-organismen. Vervang daarom kapotte verschoonkussens.

4. Hygiëncode

Bij Kinderopvang Keet in de Kerk werken we met de Hygiëncode voor kleine instelling voor de branche Kinderopvang. Door middel van het werken en handelen volgens de beschreven werkwijze en met het inzicht dat deze Hygiëncode biedt, wordt voldaan aan de wettelijke voorschriften die van toepassing zijn op de bereiding en behandeling van levensmiddelen en ingrediënten. Belangrijker is echter nog dat de voedselveiligheid van kinderen, personeel er in grote mate mee kan worden gegarandeerd.

Onder een kleine instelling wordt in deze hygiëncode verstaan: een organisatorisch verband waar onder verantwoordelijkheid van een maatschappelijk ondernemer aan cliënten levensmiddelen worden verstrekt met een snelle doorgifte of een minimale bereiding en directe consumptie.

Het belang van het werken met een hygiëncode

Het proces van voedingsverzorging, dat loopt van inkoop tot consumptie, gaat gepaard met risico's. Na een toiletbezoek kunnen bijvoorbeeld micro-organismen die ziekten verwekken worden overgedragen van mens op levensmiddelen. Als de temperatuur van een koelkast of een diepvriezer niet goed is ingesteld kunnen levensmiddelen bederven, met het gevolg dat de gebruikers ervan een voedselinfectie of een voedselvergiftiging oplopen. Dit kan worden vermeden door het kennen en onderkennen van de risico's die bij de behandeling van levensmiddelen worden gelopen en voorts door het treffen van de juiste maatregelen en het volgen van de juiste werkwijze om deze risico's te vermijden of te verminderen. Dit laatste kan worden aangeduid als "hygiënisch werken" of als het "beheersen van het proces van voedingsverzorging" en is tevens het doel van deze hygiëncode. Een goede hygiëne is extra belangrijk in (kleine) instellingen waar wordt gewerkt met groepen met een vergroot risico als ouderen of jonge kinderen.

4.1. Risico's bij de voedingsverzorging en goede hygiënische praktijken in de verschillende fasen van voedingsverzorging

Onder goede hygiënische praktijken worden werkwijzen en procedures verstaan waarmee de risico's bij de voedingsverzorging zoveel mogelijk worden beheerst en in belangrijke mate bijdragen aan de voedselveiligheid in de instelling.

Hygiënisch werken

Hygiëne is de kennis van alles wat mensen gezond houdt en de maatregelen die worden genomen om ziekten te voorkomen. Micro-organismen zijn de belangrijke veroorzakers van ziekten. De vermeerdering en overdracht ervan moet daarom bij de behandeling van levensmiddelen worden voorkomen. Een instelling die voedingsmiddelen verstrekt aan cliënten zal er alles aan willen doen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit ervan is gewaarborgd. Hygiënisch werken heeft betrekking op de persoonlijke hygiëne van medewerkers en op de bedrijfshygiëne.

Persoonlijke hygiëne

Hygiënisch werken begint bij de medewerkers die belast zijn met de voedingsverzorging en daarbij de hele dag door met allerlei producten en voorwerpen in aanraking komen. Zij moeten zorgen voor een goede persoonlijke hygiëne. Verder is het van belang dat er goede afspraken worden gemaakt over de wijze waarop wordt gehandeld als een medewerker een persoonlijk risico vormt voor de voedselveiligheid in de instelling. Melding van een dergelijk risico aan de leidinggevende is van belang. Infectie aan handen, verkoudheid of diarree kunnen bijvoorbeeld noodzaken tot de tijdelijke aanpassing van taken.

Bedrijfshygiëne

Evenals persoonlijke hygiëne is het handhaven van de bedrijfshygiëne gericht op het voorkomen van de vermeerdering en overdracht van micro-organismen bij de behandeling van levensmiddelen en daarmee van het ontstaan van voedselinfecties of voedselvergiftiging. Daarnaast is bedrijfshygiëne erop gericht de kwaliteit van voedingsmiddelen te bewaren en bederf te voorkomen. In het algemeen geldt dat de bedrijfshygiëne wordt gewaarborgd door de activiteiten en handelingen die verband houden met de behandeling van voedingsmiddelen uit te voeren met inachtneming van de werkinstructies en vaste procedures.

Belangrijke aandachtsgebieden voor bedrijfshygiëne zijn bijvoorbeeld de plaats waar handen worden gewassen en de reiniging van keukenapparatuur, het keukengereedschap, de werkoppervlakken en ruimten waarin voeding wordt klaargemaakt. De opslagruimte waar de producten worden bewaard wordt netjes en schoon gehouden. Bij elke levering en het aanvullen van de voorraad worden de stelling schoongemaakt.

Inrichting van ruimten voor voedingsverzorging

Voor het handhaven van de bedrijfshygiëne is het noodzakelijk dat de ruimten bestemd voor de voedingsverzorging op de juiste wijze ingericht zijn. Aan deze keukens en andere ruimten waar de voedingsverzorging plaatsvindt worden eisen gesteld aan de inrichting.

- De ruimten mogen geen doorgangruimte zijn.
- Er moet voldoende ruimte zijn om een scheiding aan te brengen tussen vuile en schone producten en tussen rauw en bereid voedsel.
- Er moet een afsluitbare opbergruimte zijn voor materialen en droge producten.
- Er moet een koel- of diepvriesbewaarruimte zijn.
- De wanden van de ruimten moeten tot een op de werkzaamheden aangepaste hoogte glad en goed afwasbaar zijn. Daarboven moeten de wanden absorberend zijn.
- Vloeren moeten goed te reinigen zijn.
- Er moet voldoende handenwasgelegenheid zijn. Bij voorkeur twee spoelbakken zodat tijdens het bereiden van voedsel ruimte is om de handen te kunnen wassen.
- Het materiaal van werkbladen moet goed te reinigen zijn en zo nodig bestand zijn tegen hete pannen.
- Snijplanken moeten goed te reinigen zijn.
- Keukenapparatuur moet gemaakt zijn van materiaal dat goed te reinigen is en zodanig geplaatst zijn dat deze en de omgeving ervan goed kan worden schoongemaakt.
- Er moet een goed reinigbare afzuigkap aanwezig zijn.
- Bij situering van de ruimten op het zuiden dient een goede zonwering aanwezig te zijn.

Essentiële aspecten van de voedingsverzorging

Bij de beheersing van risico's is een aantal aspecten van essentieel belang in alle fasen van de voedingsverzorging, dat wil zeggen vanaf de aankoop of ontvangst van voedingsmiddelen tot de uitgifte. Het betreft de beheersing van:

- temperatuur
- reinheid
- versheid

Beheersing van temperatuur

De juiste temperaturen bij de voedingsverzorging worden beheerst door stelselmatige en goed uitgevoerde controles en/of metingen. Werknemers moeten zich er bewust van zijn dat in de dagelijkse praktijk de feitelijke temperaturen door allerlei oorzaken kunnen afwijken van de vereiste temperaturen. Een eenvoudig voorbeeld van de oorzaak van een afwijking van de temperatuur is de uitval van een koelkast.

Beheersing van reinheid

Reinheid in de organisatie wordt beheerst door het handhaven van de persoonlijke en de bedrijfshygiëne. Werknemers moeten bijvoorbeeld van het handen wassen een routine maken en er zich bewust van zijn dat een op het oog schone organisatie (geen kruimels, voedingsresten of andere zichtbare vervuiling) niet betekent dat de keukenapparatuur, het keukengereedschap, werkoppervlakken en werkruimten daadwerkelijk schoon zijn. Hygiënisch schoon vereist stelselmatig schoonmaken op de juiste wijze of met de juiste schoonmaakmiddelen.

De voedselveiligheid is vooral in het geding bij de behandeling van versproducten (groenten, vlees en melkproducten) omdat deze gevoelig zijn voor besmetting. Belangrijke oorzaken voor deze besmetting zijn het onvoldoende wassen en spoelen van eetwaren en het verwerken van oude voorraden in verse eet- en drinkwaren en in alle fasen van de voedingsverzorging door kruisbesmetting. Het voorkomen van kruisbesmetting vereist de voortdurende aandacht van medewerkers en het aanleren van routinematige hygiënische handelingen. Onder kruisbesmetting wordt het overgaan van micro-organismen van product op product verstaan.

Beheersing van versheid

Versheid wordt beheerst door controle op de houdbaarheidsdatum en bewaartemperaturen van levensmiddelen. Het gebruik van verpakte en nog niet aangebroken producten door fabrikanten en andere levensmiddelenbedrijven levert weinig problemen op voor de voedselveiligheid in instellingen. Deze zijn voorzien van stickers met informatie over de houdbaarheid van producten door vermelding

van de THT (tenminste houdbaar tot)- datum en de TGT (te gebruiken tot)-datum. De versheid is vooral in het geding bij de bereiding van voedingsmiddelen uit versproducten of van flessenvoeding in kindercentra en bij de van huis meegebrachte etenswaren. Omdat deze producten bij aankomst in de instelling al veel micro-organismen bevatten is sprake van een aanmerkelijk kortere houdbaarheid. Dit vereist het noteren van de interne verbruiksdatum (IVD) na de ontvangst, de bereiding of het ontdoeien van producten. Worden verpakte producten aangebroken, dan verkort dit de houdbaarheid en gelden de THT- en TGT-datum niet meer. Ook bij het aanbreken van verpakte producten is daarom het noteren van de IVD vereist.

4.2. Risico's bij de voedingsverzorging en goede hygiënische praktijken in de verschillende fasen van voedingsverzorging

Goede hygiënische praktijken worden in alle fasen van de voedingsverzorging in acht genomen, dat wil zeggen bij:

1. Inkopen en bestellen
2. Bewaren en opslaan
3. Bereiding
4. Uitgeven en uitserveren
5. Reinigen
6. Afvoeren van afval
7. Bestrijding ongedierte

Inkopen en bestellen

De leverancier moet er in verband met de houdbaarheid voor zorgen dat de temperatuur van producten of levensmiddelen bij levering goed is en de verpakkingen van producten onbeschadigd en schoon zijn. Als de temperatuur bij levering te hoog is kan er al een ernstige vermeerdering van micro-organismen hebben plaatsgevonden. Door beschadigde verpakkingen heeft ongedierte vrije toegang tot een product of kan het anderszins vervuild zijn met zand en stof. Dit wordt door een medewerker van Kinderopvang Keet in de Kerk bij ontvangst gecontroleerd. Voor de controle van de temperatuur kan deze (steekproefsgewijs) worden gemeten maar kan ook worden volstaan met de beoordeling van de omstandigheden waarop het product wordt aangeboden of is vervoerd. De tijd tussen aankoop/ontvangst en opslag van gekoelde of ingevroren producten moet zo kort mogelijk zijn.

Bewaren en opslaan

Na de ontvangst van de goederen gaan de producten het magazijn, de koeling of diepvries in. Er staan bewaarwijzers op de l-pads waarin staat hoe en hoelang een product bewaard kan worden. Kijk daarbij eerst of de verpakking nog in orde is. Bij een kapotte verpakkingen kan de kwaliteit van producten snel achteruit gaan door het contact met zuurstof of er kan kruisbesmetting ontstaan. Zet producten die gekoeld moeten worden zo snel mogelijk in de koeling. Schommelingen in de temperatuur (onderbreking van de koelketen) hebben een negatieve invloed op de kwaliteit van de producten. Hoe langer een product wordt bewaard, des te meer het in kwaliteit achteruit gaat. Werk daarom bij het aanvullen van de goederen volgens het first in first out systeem (fifo-systeem). Controleer ook altijd of de houdbaarheidsstermijn van de reeds aanwezige producten nog lang genoeg is. Bij het aanvullen van gekoelde of diepgevroren producten is het ook van belang om te controleren of de verschillende producten bij juiste temperatuur worden bewaard. Dagelijks wordt er door een medewerker de temperatuur van de koelkast en diepvries gecontroleerd en genoteerd in een document op de l-pad. Zo wordt er in de gaten gehouden of de producten goed gekoeld worden.

Bereiden

Bij het bereiden van producten is uit oogpunt van voedselveiligheid een aantal aandachtspunten van belang.

Voorkomen van kruisbesmetting

Als voedingsmiddelen met elkaar of met een besmet voorwerp in aanraking komen, kunnen micro-organismen worden overgebracht van het ene op het andere product. De bereiding van kip levert een

goed voorbeeld op. Rauwe kip bevat meestal de ziekmakende salmonellabacteriën. Na voldoende verhitting zijn de salmonellabacteriën gedood. Als echter het mes waarmee de kip in stukken is gesneden zonder reiniging wordt gebruikt voor het snijden van andere voedingsmiddelen dan kunnen deze ook besmet raken met de salmonellabacterie. De gebraden kip zelf kan overigens ook opnieuw besmet raken als deze na het braden op het werkblad wordt gelegd waar deze in rauwe toestand al op heeft gelegen. Producten zoals filet americain, tartaar, gerookte vis, kiemgroente zoals taugé etc. zijn producten die niet volledig verhit of rauw zijn en worden daarom vermeden. Er worden geen rauwe producten aan kinderen gegeven. Alle kinderen krijgen vegetarisch vlees aangeboden.

Gebruik van grondstoffen

Het wassen van grondstoffen is van belang om vervuilingen door zand, stof, luis en ander ongedierte te verwijderen.

Ontdooien

Als diepgevroren producten relatief kort voor verhitting uit de vriezer worden gehaald, bestaat het risico dat de kern niet goed ontdooit is. Bij de daarop volgende verhitting bestaat de kans dat de kern de minimaal vereiste temperatuur van 75 °C, die nodig is voor het doden van alle micro-organismen, niet zal bereiken. Laat ingevroren producten daarom tijdig van tevoren in de koelkast ontdooien. Om kruisbesmetting van andere producten te voorkomen moet dit onderin de koelkast gebeuren. Lekvocht (drip) waarin zich bacteriën kunnen bevinden, bijvoorbeeld van ontdooit vlees, kan dan niet terecht komen op andere producten.

Verhitten van producten (koken en bakken)

Bij het verwarmen van producten moeten deze een kerntemperatuur bereiken van minimaal 75 °C. Pas dan is er zekerheid dat alle (ziekteverwekkende) micro-organismen zijn gedood.

Verhitten in olie of vet (frituren)

Bij het verhitten van producten in olie of vet moet, om het ontstaan van giftige of kankerverwekkende stoffen te voorkomen, goed gelet worden op het gebruiksvorschrift op de verpakking zoals de maximale frituurtemperatuur. Voorst op het aantal keren dat de olie of het vet is gebruikt en tenslotte op de zichtbare vervuiling ervan.

Barbecueën

Bij barbecueën zijn de risico's op kruisbesmetting van reeds bereide gerechten door direct of indirect contact met rauw vlees groot. Met name rauw kippenvlees of varkensvlees kan gevaarlijke micro-organismen zoals de Salmonellabacterie bevatten. Daarom moeten maatregelen worden getroffen die bijzonder aandacht vereisen. Het barbecueën in kleine instellingen die werken volgens en met deze hygiëncode is daarom niet toegestaan.

Regenereren

Onder regenereren wordt verstaan het zodanig opwarmen van een gekoelde of diepgevroren maaltijd of maaltijdcomponent, dat de kerntemperatuur ten minste 75 °C bedraagt en de kwaliteit van de maaltijd niet vermindert. Verhitting (in de kern van de producten) is noodzakelijk om er zeker van te zijn dat schadelijke micro-organismen worden gedood.

Bereiding flessenvoeding en moedermelk

De bereiding van flessenvoeding en het gebruik van moedermelk gaat gepaard met risico's die bijzondere aandacht vereisen. Hiervoor gelden bijzondere instructies (zie bijlage 5).

Poedervormige babyvoeding is niet steriel, de instructies voor de bereiding ervan en voor de behandeling van flessen moet daarom goed worden nageleefd.

Als de moedermelk te lang wordt bewaard of niet voldoende wordt gekoeld bestaat grote kans op de vermeerdering van schadelijke micro-organismen. Aan de ouders, die bij het brengen van een baby tevens afgekolfde moedermelk afgeven, moet daarom een duidelijke instructie worden gegeven over de behandeling ervan voorafgaand aan de afgifte in het kinderdagverblijf. Na ontvangst is de organisatie verantwoordelijk voor de behandeling van de flessenvoeding en moedermelk tot de consumptie ervan door de baby.

Uitgeven en uitserveren

Bij kamertemperatuur worden warme producten langzaam kouder en koude producten langzaam warmer. De in de producten aanwezige micro-organismen kunnen zich daarbij snel vermeerderen. Dit kan worden voorkomen door warme gerechten echt (door en door) warm en koude gerechten echt koud te serveren. Koude gerechten worden daarom kort voor het serveren uit de koeling gehaald. Verder is het van belang dat bij het eerste serveren wordt vastgesteld hoe laat het is en dat niet geconsumeerde producten uiterlijk na twee uur worden weggegooid. Tijdens het uitgeven en uitserveren van producten kan ook kruisbesmetting ontstaan. Belangrijk is daarom opnieuw de handhaving van persoonlijke hygiëne en de bedrijfshygiëne.

Reinigen

In etensresten die onbedekt en niet gekoeld blijven staan, vermeerderen de micro-organismen zich snel, ze moeten daarom ook snel worden verwijderd. Keukenapparatuur, het keukengereedschap en werkoppervlakken moeten na gebruik worden gewassen. De ruimten waar de voedingsverzorging plaats vindt moeten dagelijks worden gereinigd. Het volgen van een reinigingsplan is daarbij van belang. Zie hiervoor het model op de website van de Brancheorganisatie Kinderopvang (www.kinderopvang.nl dossier hygiëncode). Reinigingsmiddelen kunnen giftig zijn of irritatie aan luchtwegen ogen en huid veroorzaken. Daarom moet er zorgvuldig en volgens de gebruiksaanwijzing mee worden gewerkt. Het risico dat reinigingsmiddelen in voedingsmiddelen terechtkomen moet worden voorkomen.

Plaats reinigingsmiddelen daarom niet in de buurt van voedingsmiddelen.

Afvoeren van afval

Om te voorkomen dat door achtergebleven etensresten ongedierte wordt aangetrokken moet het afval dat vrijkomt bij de voedingsverwerking en consumptie regelmatig op de juiste wijze worden afgevoerd. Het is vanuit milieuoverwegingen van belang de afvalstromen te scheiden.

Bestrijding ongedierte.

Voor de bestrijding van ongedierte is het van belang om een gespecialiseerd bedrijf in te schakelen. Dit vanwege de grote risico's die verbonden zijn aan het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Uit hygiënisch oogpunt maar ook in verband met de bescherming van het milieu en de regels die de overheid daartoe heeft gesteld.

4.3. Werkinstructies voor concrete handelingen in de verschillende fasen van voedingsverzorging

Persoonlijke hygiëne

- handenwassen
- zorg voor schone en goed wasbare kleding
- draag bij vuile werkzaamheden een voorschoot of wegwerpschoort
- zorg voor schone en verzorgde haren
- houdt haren kort of samengebonden
- kam of borstel haar niet in ruimten waar voeding wordt behandeld
- houd nagels kort en schoon
- gebruik geen te sterk ruikende parfums of aftershaves
- gebruik geen kauwgom tijdens het werk
- eet en rook niet tijdens de voedselbehandeling
- hoest of nies niet boven bereide en onverpakte producten
- draag geen sieraden tijdens de voedselbehandeling (uitgezonderd een gladde trouwring)
- dek wondjes aan de handen af met een waterafstotende pleister

Bedrijfshygiëne

- zorg steeds voor gereinigde apparatuur, gereedschap, werkoppervlakken en ruimten
- De opslagruimte van producten wordt netjes en schoongehouden.

- reinig aanrechtbladen en tafels voor gebruik altijd eerst met sop
- droog gereinigde aanrechtbladen en tafels voor gebruik af met een schone doek
- verricht tijdens het reinigen geen andere werkzaamheden
- houd vuile vaat gescheiden van schone vaat
- neem elke dag een schone vaatdoek en gebruik die alleen voor de vaat
- zet geen materialen of producten op de vloer
- gebruik geen producten die op de grond zijn gevallen
- houd ongedierte uit de keuken
- raak voedingsmiddelen zo min mogelijk met de handen aan
- houd rauw en bereid voedsel strikt gescheiden
- haal producten zo kort mogelijk voor gebruik of bewerken uit de koeling
- zet producten na gebruik zo spoedig mogelijk weer in de koeling

Kruisbesmetting voorkomen

- Was handen goed met water en zeep alvorens voedsel wordt bereiden.
- Producten in de koelkast of diepvriezer altijd goed afdekken.
- Reinig na het gebruik ervan voor rauwe producten (vlees, groente) messen, vorken, snijplanken en werkoppervlakken direct en gebruik keukengereedschappen niet voor verschillende producten zonder deze eerst gereinigd te hebben.
- Bereid geen voedsel op oppervlakken die ook gebruikt worden voor het verschoneren van kinderen.
- Verschoon vaatdoekjes, hand- en theedoeken dagelijks of direct bij zichtbare vervuiling.
- Houd schone en vuile vaat strikt gescheiden.
- Plaats geen rauwe producten (vlees, groente) boven bereide producten.
- Voorkom direct of indirect contact tussen rauwe grondstoffen en bereide producten.
- Verwerk rauwe kip en gekookte kip strikt apart.
- Laat in ruimten bestemd voor het bereiden van voedsel geen huisdieren toe.

Concrete werkinstructies

1. Inkopen en bestellen

- Controleer bij de ontvangst van voedingsmiddelen of de verpakking schoon en niet beschadigd is.
- Let bij vacuümverpakkingen op dat deze werkelijk vacuüm zijn. Is dit niet het geval dan is er zuurstof bij het product gekomen en is de kans op bederf groter.
- Controleer bij voedingsmiddelen in blik of de blikken niet ingedeukt zijn of juist bol staan.
- Beoordeel bij onverpakte producten zoals vlees de kleur en de geur.
- Controleer bij de ontvangst van voedingsmiddelen of de houdbaarheidstermijn nog voldoende lang is.
- Koop of accepteer het product niet als de op het product aangegeven TGT datum is verstreken.
- retourneer producten met een beschadigde verpakking of te korte houdbaarheidsdatum.

De temperatuur van de producten is ook bij de ontvangst ervan belangrijk. Aangezien de leverancier ook een voedselveiligheidssysteem moet toepassen, mag er van worden uitgegaan dat de temperatuur in orde is. Een regelmatige steekproefsgewijze controle van alle leveranciers is echter aan te bevelen. Bij een steekproefsgewijze controle kan bijvoorbeeld bij de ontvangst van meerdere kratten yoghurt volstaan worden met de meting van de temperatuur van één willekeurig krat.

2. Bewaren en opslaan

- Houd ontvangen producten niet langer dan nodig en in ieder geval niet langer dan een half uur buiten de koeling.
- Producten die langer dan een half uur buiten de koeling hebben gestaan moeten binnen twee uur worden opgegeten of weggegooid.
- Controleer bij het aanvullen van gekoelde of diepgevroren producten eerst de werking en/of temperatuur van de koelkast, koeling of diepvriezer. Meet bij twijfel de temperatuur met een (geijkte) thermometer.

- Pas bij het opslaan van voedingsmiddelen het Fifo-systeem toe. De producten die al/nog in de koelkast staan worden naar voren geplaatst en nieuw ontvangen producten achterin.
- Controleer of de houdbaarheidstermijn van de reeds aanwezige producten nog voldoende lang is.
- Sla geen gevaarlijke stoffen (bestrijdingsmiddelen, reinigingsmiddelen) op bij levensmiddelen. Sla deze op in een aparte afsluitbare ruimten.
- Plaats geen producten op de vloer van een koeling of vriescel.
- Bewaar eieren gekoeld in de originele verpakking die is voorzien van een THT-datum.
- Bewaar wortels in de koelkast om de versheid langer te behouden.

Van huis meegebrachte producten.

Zie er op toe dat door ouders meegenomen bederfelijke etenswaren/traktaties, tenzij opnieuw adequaat gekoeld, binnen 2 uur worden geconsumeerd. Onderneem actie wanneer je twijfelt over de kwaliteit van de meegebrachte producten.

Voedselveiligheid en bedrijfsprocessen in verschillende fasen van voedingsverzorging. Schema processtap bewaren en opslaan.

Van huis meegebrachte babyvoeding en/of moedermelk

- De ouders of verzorgers zijn mede verantwoordelijk voor de kwaliteit van de meegebrachte babyvoeding en moedermelk. Breng hen hiervan op de hoogte. Benadruk en zie er op toe dat ouders of verzorgers producten die koel moeten zijn en blijven pas vlak voor vertrek van huis uit de koelkast halen en in een koelbox vervoeren.
- Plaats de van ouders of verzorgers ontvangen babyvoeding en moedermelk direct in de koeling.

Voor van huis meegebrachte moedermelk en flessenvoeding gelden verder bijzondere instructies.

- Babyvoeding wordt in de originele folie/ verpakking in de blauwe bak gezet. Hier wordt ook de datum opgezet. Een bak voor voeding nr. 1 en een bak voor voeding nr. 2

3. Bereiden

Gebruik grondstoffen

- Groenten, zeker als die bestemd zijn om in salades rauw te verwerken, moeten goed worden gewassen. Dit is nodig om vervuilingen als zand, stof, luis en ander ongedierte te verwijderen.
- Fruit voor fruithapjes, ook al wordt het fruit geschild gegeten, voor het schillen en snijden goed wassen.
- Behandel vers bereide fruithapje als een gekoeld product.

Ontdooien

- Ontdooi diepvriesproducten altijd in de koelkast. Dit duurt wat langer maar door deze werkwijze bereikt de buitenzijde nooit een hogere temperatuur dan 7°C.
- Gebruik voor snel ontdooien een magnetronoven.
- Vries ontdooide producten niet meer in. Deze producten bevatten meestal veel micro-organismen. De altijd in het diepgevroren product aanwezige micro-organismen groeien zeer snel in ontdooide producten.
- Bewaar ontdooide producten in een koelkast bij een temperatuur van 7 °C of lager en bewaar de producten als ze uit de vriezer komen nooit langer dan 48 uur (2 dagen).
- Zet op (de verpakking) van een ontdooid product dat niet direct wordt gebruikt een IVD-datum, liefst met gebruik van een kleurensticker. Gooi producten na het overschrijden van de IVD-datum weg.

Verhitten

- Zorg bij de verhitting van voedingsmiddelen dat een kerntemperatuur wordt bereikt van minimaal 75 °C. Pas dan bestaat de zekerheid dat alle (ziekteverwekkende) micro-organismen zijn gedood.

- Haal eieren pas vlak voor de bereiding ervan uit de koeling. Kook of bak eieren tot de dooier is gestold. Bewaar beslag (bijvoorbeeld voor pannenkoeken) dat gemaakt is met verse eieren niet langer dan een ½ uur buiten de koelkast. Bewaar resten van het beslag niet en laat er niet van eten.

Frituren (verhitten in olie of vet)

- Gebruik een frituurapparaat met een instelbare thermostaat en een controlelampje en behandel de frituurolie of -vet mede volgens het voorschrift van het apparaat.
- Controleer of de temperatuur van de olie of het vet niet hoger kan worden dan 175 ° C.
- Controleer regelmatig het uiterlijk en de geur van de frituurolie- of het vet. De olie of het vet mag niet te donker of te stroperig worden of schuimen of walmen tijdens het verhitten. Het mag ook niet te sterk ruiken. Wanneer dat het geval is olie of vet verwijderen en vervangen.
- Verwijder tijdens het frituren productresten. Er mogen niet teveel donker aangebrande resten op de bodem van de (frituur)pan liggen.
- Filter de olie of het vet zo nodig.
- Stel olie en vetten niet onnodig bloot aan daglicht. Licht heeft een ongunstige invloed op de kwaliteit van de olie en kan deze op den duur doen bederven. Vetten en oliën moeten bij voorkeur koel en donker worden bewaard. Dek vet in het frituur apparaat af als het langdurig niet wordt gebruikt.
- Vervang olie of vet als de daarin bereide frites of snacks te vet worden.
- Verhit niet eerder verhitte producten tot minimaal 75 °C in de kern.
- Koel gefrituurde producten die niet onmiddellijk worden geconsumeerd zo snel mogelijk af.
- Verhit reeds eerder verhitte producten tot minimaal 75 °C in de kern.
- Verzamel voor het afvoeren oude olie in een fles of in een container.
- Noteer de datum van het verversen van olie en vet.

Regenereren

- Regeneer tot een kerntemperatuur van minimaal 75 ° C.
- Wanneer de leverancier op de verpakking een hogere temperatuur voorschrijft, dan deze temperatuur aanhouden.

4. Uitgeven en uitserveren

- Zorg dat kinderen voor het eten hun handen hebben gewassen.
- Gebruik een schoon washandje bij het wassen van de handen van kinderen die dat zelf niet kunnen.
- Serveer met schoon servies, bestek en ander materiaal op een schone tafel voorzien van een tafellaken of placemats.
- Serveer warme gerechten echt (door en door) warm.
- Zorg dat de temperatuur van kasten waarin producten warm worden gepresenteerd minimaal 60° C is.
- Haal koude gerechten pas kort voor het serveren uit de koeling.
- Dek onverpakte producten zoveel mogelijk af met een folie of een beschermkap.
- Producten, die langer dan een ½ uur buiten de koelkast zijn geweest, worden binnen 2 uur opgegeten of vernietigd.
- Zuivelproducten zoals melk en yoghurt worden in de verpakkingen niet langer op tafel gezet dan ½ uur anders worden ze uitgeschonken in glazen.
- Serveer bij de koelkast uit in glazen of bordjes en plaats de verpakkingen direct in de koelkast terug. Consumeer het restant binnen 24 uur.
- Bewaar geopende potten met broodbeleg (b.v. jam) in de koelkast als dit op de verpakking is voorgeschreven.
- Stop brood dat onverpakt op tafel heeft gestaan niet terug in de verpakking, maar gooi dit weg.
- Beleg brood/ boterhammen met hartig beleg zoveel mogelijk vooraf, bewaar het in de koelkast tot het aan tafel gaan.
- Gooi overgebleven bereide voeding en voedingsresten weg.

- Bewaar geen kliekjes.

5. Reinigen

Vervuiling kan zichtbaar en onzichtbaar zijn. Verder kan een onderscheid worden gemaakt in droog vuil (broodkruimels, stof en dergelijke) en aangekleefd vuil (vet, saladeresten en dergelijke). Voor het reinigen van zuigflessen geldt een aparte instructie-

Stem het gebruik van reinigingsmiddelen af op de aard van de vervuiling. Volg daartoe nauwgezet de gebruiksaanwijzing op de verpakking van het reinigingsmiddel.

- Houd het assortiment reinigingsmiddelen beperkt om de kans op fouten te verkleinen.
- Gebruik niet meer dan de op de verpakking aangegeven hoeveelheid.
- Gebruik zo nodig handschoenen en andere beschermingsmiddelen (veiligheidsbril).

Algemene instructies voor het schoonmaken van keukenapparatuur, het keukengereedschap, werkoppervlakken en ruimten waarin wordt gewerkt

- Houd bij het reinigen van apparaten rekening met de voorschriften van de fabrikant of leverancier.
- Verwijder droog vuil.
- Spoel voor met lauw water om losse vuilresten te verwijderen.
- Reinig met heet water en een reinigingsmiddel.
- Spoel na met warm water.
- Laat de werkoppervlakken en materialen opdrogen.
- Zet reinigingsmiddelen meteen terug in de kast.

Wanneer met rauwe producten (bijvoorbeeld kippen- of varkensvlees) wordt gewerkt pas dan op voor kruisbesmetting. Maak in dat geval de werkoppervlakken en gereedschappen extra goed schoon.

Desinfecteer eventueel de werkoppervlakken en gereedschappen met een desinfecteermiddel. Spoel daarna goed na met schoon water. Werk bij rauwe producten met een aparte snijplank. Deze plank na gebruik direct afwassen of in de vaatwasser reinigen.

Afwassen

- Houd schone en vuile vaat en bestek strikt gescheiden.
  - Voorkom dat schone vaat door condens in de spoelkeuken wordt vervuild.
  - Spoel sterk vervuild vaatwerk eerst voor, bijvoorbeeld met een handdouche.
  - Week aangekoekte etensresten voor met handwarm water.
  - Was af met een afwasmiddel.
  - Droog de afwas af en gebruik hiervoor een schone doek.
  - Spoel sponsjes en afwasborstels goed na en vervang deze regelmatig
  - Bij machinaal afwassen moet er een goede afstemming van watertemperatuur, dosering van reinigings- en naspoelmiddel en een tijdsduur zijn om een voldoende desinfecterend resultaat te verkrijgen (Maak hierbij gebruik van de aanbevelingen in de gebruiksaanwijzing van de fabrikant).
- Om een maximaal mogelijke microbiologische afdoding te realiseren, moet bij voorkeur gebruik worden gemaakt van een programma met een zo hoog mogelijke naspoeltemperatuur .
- Er zijn verschillende vaatwasmachines met diverse naspoeltemperaturen. De fabrikant moet kunnen aantonen of er een voldoende desinfecterend resultaat wordt behaald.
- Controleer na afloop of de machine goed heeft gewassen.

6. Afvoeren van afval

- restafval in plastic zak in de keukenkastjes worden aan het einde van de dag in de groene container buiten gedaan
- papier wordt verzameld in de keukenkastjes aan het einde van de dag in de blauwe container buiten gedaan
- Grote kartonnen dozen worden klein gemaakt en in de kelder gezet. Als het oud papier

- wordt opgehaald wordt dit karton aan de straat gezet.
- plastic wordt verzameld in een afvalzak in de verschoonruimte van de winter- en lentetuin hierna gaat het naar de kelder waarin het in de daarvoor bestemde zakken wordt verzameld. Deze zakken worden om de twee weken opgehaald. Op de andere groepen wordt het plastic in een plastic zak in een afvalcontainer verzameld.
  - glas wordt verzameld in de kelder en wordt tijdens een wandeling naar de glasbak gebracht, de groepsleiding ziet toe dat het veilig in de glasbak komt.
  - luiers worden verzameld in de diapercham in luierszakken en aan het einde van de dag in de groene container gedeponneerd.
  - de vuilnisbakken zijn buiten bereik van de kinderen geplaatst
  - de vuilnisbakken worden dagelijks leeg gemaakt
  - na gebruik wordt de vaatdoek met heet stromend water uit gespoeld
  - minimaal elk dagdeel én bij zichtbare verontreiniging, na vuile klusjes wordt een schone vaatdoek gepakt
  - vaatdoeken worden apart en op 60 graden gewassen.
  - etensresten en kruimels worden direct opgeruimd
  - emballage (kratten) voor retournering
  - klein gevaarlijk (chemisch) afval (batterijen, spuitbussen, restanten desinfecteermiddelen)
  - drankkartons mogen bij het plastic afval verzameld worden.

De zorg voor een goede afvalbehandeling omvat het volgende.

- Biedt afval aan in containers.
- Afvalcontainers zijn goed afsluitbaar, lekdicht en eenvoudig te reinigen.
- Afvalcontainers worden buiten het gebouw of in een aparte goed geventileerde ruimte worden opgeslagen.
- Afval wordt zo snel mogelijk uit de bereidingsruimtes verwijderen en regelmatig afgevoerd.
- Emballage wordt eerst gespoeld om bederf en het aantrekken van ongedierte te voorkomen.
- Het afval wordt zo klein mogelijk aangeboden. Kartonnen bijvoorbeeld plat vouwen.

7. Bestrijding ongedierte

- Zorg dat er geen toegangsmogelijkheden tot de ruimten voor voedingsverzorging zijn voor ongedierte. Vul holle ruimtes en kieren.
- Controleer bij de ontvangst van grondstoffen of er geen ongedierte in aanwezig is.
- Zorg bij opslag voor voldoende omloopsnelheid van de grondstoffen, zorg dus voor toepassing van het fifo-systeem.
- Zorg voor een goede reiniging. Etensresten trekken ongedierte aan.
- Zorg voor een goede afvalbehandeling.
- Inspecteer een aantal keren per jaar het hele keukencomplex op ongedierte.

4.4. Controle van de bedrijfsprocessen

Controle en registratie

Reguliere controle

Bepaalde aspecten van de voedingsverzorging moeten daarbij met de frequentie die past bij de aard van de werkzaamheden planmatig integraal of steekproefsgewijs worden gecontroleerd.

De controles van de volgende aspecten zijn in de in hoofdstuk 1 en 2 genoemde fasen van de voedingsverzorging onderscheiden:

- Temperatuur van producten bij ontvangst (afhankelijk product).

- THT en TGT data van producten bij ontvangst.
- Visuele controle kwaliteit verpakking, geur en kleur van producten bij ontvangst en opslag.
- THT-, TGT- en IVD-data bij de bereiding van producten .
- Temperatuur koeling of vriezer (4 tot 7 °C respectievelijk -18 °C).
- Kerntemperatuur verhitte producten (75 °C).
- Kerntemperatuur geregenereerde producten (75 °C). Bij uitgifte van de maaltijden heeft de maaltijd een temperatuur van 60 °C).
- Temperatuur naspoelwater afwasmachine. De fabrikant moet kunnen aantonen of er een voldoende desinfecterend resultaat wordt behaald.
- Visuele controle op aanwezigheid ongedierte.
- Frequentie schoonmaken/schoonmaakplan.

Registratie

De registratie van wat tijdens deze controles is waargenomen is niet verplicht, maar wordt sterk aanbevolen. Worden afwijkingen van de norm geconstateerd, dan is het tevens noodzakelijk te registreren welke actie is ondernomen om de afwijkingen op te lossen. Dergelijke registraties zijn er op gericht te voorkomen dat verzuimd wordt om bij afwijkingen acties te ondernemen, om te zorgen dat producten daadwerkelijk worden geretourneerd of vernietigd, leveranciers aan te kunnen spreken, om de voedingsverzorging periodiek te kunnen evalueren en te leren van afwijkingen. Tenslotte zijn deze van belang om bij inspecties door de Voedsel en Warenautoriteit, maar ook bij eventuele aansprakelijkheidstellingen voor schade aan derden, aan te kunnen tonen dat de voedingsverzorging hygiënisch is uitgevoerd.

In verband met het laatste wordt aanbevolen controle- en registratie documenten twee jaar te bewaren.

Interne audit

Een periodieke evaluatie (interne audit) van de voedingsverzorging is wenselijk. Dit geldt te meer als niet wordt gekozen voor registratie; in dat geval is het zeker raadzaam één of twee keer per jaar te evalueren. Deze interne audit kan worden uitgevoerd door een leidinggevende of een externe organisatie. Door de interne audit houdt het management zicht op de kwaliteit van de voedingsverzorging en kunnen mogelijke verbeterpunten worden opgespoord.

Voedingsverzorging van baby's

Bij de voedingsverzorging van baby's wordt de registratie van controles aanbevolen. Baby's zijn gevoeliger voor besmetting. De kwaliteit van hun voedingsverzorging hangt bovendien (borstvoeding) grotere mate van anderen af. Door registratie kan de kwaliteit van de voedingsverzorging binnen de organisatie altijd worden aangetoond

Temperatuurcontrole

Het meten van de temperatuur van producten

Een van de belangrijkste controles is de meting van temperaturen. Koel- en diepvriescellen zijn veelal uitgerust met een vaste thermometer (één graad nauwkeurig). In kleine organisaties wordt slechts in beperkte mate gebruik gemaakt van apparatuur waarop de temperatuur direct is af te lezen. Koelkasten en frituurapparaten zijn daarbij uitgevoerd met thermostaten die de ingestelde temperatuur regelen zonder dat deze is af te lezen. Controles zullen daarom in ieder geval steekproefsgewijze moeten worden uitgevoerd met een handthermometer.

Instructie temperatuurcontrole

Er moet gebruik worden gemaakt van een geschikte en geijkte thermometer en bestaat uit een handvat en een voeler. Om te controleren of een thermometer goed werkt kan deze in smeltend ijs worden gehouden en moet dan 0 °C aangeven. Vervolgens in kokend water. De temperatuur moet dan 100 °C aangeven. De voeler moet voor de meting worden gewassen of gedesinfecteerd. Dit laatste met een tissue met alcohol (70%) die speciaal voor dit doel zijn gemaakt. Na het desinfecteren mag de voeler in verband met kruisbesmetting niet worden aangeraakt.

Alle thermometers hebben een bepaalde traagheid, daarom moet de temperatuur niet te snel worden afgelezen. Het duurt circa 10 seconden voordat een thermometer de juiste of een stabiele temperatuur aangeeft. Na het meten moet de thermometer worden schoongemaakt en gedesinfecteerd.

Bij ontvangst van producten kan de temperatuur worden gemeten tussen de verpakte producten. Dit maakt voldoende duidelijk wat de temperatuur van de inhoud van de verpakking is. Bij twijfel kan ter controle een verpakking worden geopend om de temperatuur van de inhoud te meten.

Voor het meten van de kerntemperatuur van verhitte of verwarmde producten moet de voeler van de thermometer voldoende diep in het product worden gestoken. De temperatuur wordt bijgehouden op de lpad in het daarvoor bestemde document.

Het meten van temperaturen en het beheersen van de temperatuur in de koeling

De werking van de koeling en diepvriezers moet regelmatig gecontroleerd worden om er zeker van te zijn dat de producten die erin bewaard worden steeds een correcte temperatuur hebben. Daarbij is het belangrijk op meerdere plaatsen te meten.

In de beheersing van de temperatuur van koelcellen, koelkasten en diepvriezers wordt voorzien door:

- de aanwezigheid van voldoende koelcapaciteit;
- de juiste temperatuurinstelling;
- het regelmatig ontdooien en verwijderen van ijsafzetting van koelapparatuur;
- het verwijderen van schimmelvorming op de verdamper;
- het voorkomen van te lange onderbreking van de koelketen waardoor niet snel genoeg kan worden terug gekoeld;
- het niet te vaak openen en sluiten of open laten staan van de apparatuur;
- het niet te vol beladen van de apparatuur zodat de koude lucht voldoende circuleert;
- het niet te vol beladen van de apparatuur zodat zelf bereide voeding snel genoeg kan worden terug gekoeld;
- voldoende controle van de temperaturen.

De temperatuur van de koelkast wordt dagelijks gecontroleerd door een medewerker en genoteerd in de lpad. Bij een onjuiste temperatuur wordt dit bijgesteld om een juiste temperatuur te krijgen

In het volgende schema zijn de wettelijke vastgestelde bewaartemperaturen vermeld.

Product	Maximum temperatuur	Minimum temperatuur
AGF grondstoffen (aardappelen, groente, fruit)	12 °C 7 °C	0 °C 0 °C
Gesneden AGF-producten	7 °C	0 °C
Zuivel (dwz melkproducten)	7 °C	0 °C
Gekoelde maaltijden	7 °C	0 °C
Vlees	4 °C	0 °C
Kip, gevogelte, vis	7 °C	0 °C
Overige bederfelijke producten	-18 °C	60 °C
Diepvriesproducten	-18 °C	
Consumptie-ijs	25 °C	
DKW (droge kruidenierswaren) en conserven	Bewaartemperatuur zoals op verpakking vermeld	
Warme snacks, maaltijden		
Verpakte producten		

4.5. Baby voeding

- afgekolfde moedermelk moet door ouders gekoeld vervoerd worden
- moedermelk wordt bij maximaal 4 °C bewaard.
- zuigelingenvoeding wordt alleen in poedervorm geaccepteerd.
Als gevolg van een recente aanpassing in de hygiënecode is het meebrengen van aangemaakte zuigelingenvoeding naar het kinderdagverblijf niet meer toegestaan.
- Er wordt geen voeding voor de hele dag bereid
- bevroren moedermelk wordt in de koelkast of onder de kraan met stromend water van ongeveer 20°C ontdooit
- moedermelk wordt in de flessenwarmer opgewarmd NIET in de magnetron
- flesvoeding mag tijdens het voeden niet langer dan één uur buiten de koeling
- resten van flesvoeding worden weggegooid
Omdat de allerkleinsten bijzonder kwetsbaar zijn, is het raadzaam om extra zorgvuldig om te gaan met hun voeding. Werkafspraken kunnen ervoor zorgen dat risico's beperkt blijven. Zo is het voor de hand liggend dat groepsleiding rondom flesvoeding extra aandacht aan een goede handhygiëne besteedt.
- ieder kind maakt gebruik van zijn eigen fles van thuis
- flessen worden na gebruik meteen schoon gespoeld
- ouders zijn zelf aansprakelijk voor het voedsel en materiaal dat zij van huis meegeven.
- geef waar nodig ouders advies over het reinigen van de flessen
- flessen worden in de koelkast bewaard
- Flessen uitkoken in de magnetronsterilisator na elk gebruik tot het kind 6 maanden oud is
Bedorven voedsel zal minder vaak gezondheidsproblemen veroorzaken dan besmette voeding. Bederf is over het algemeen goed te zien. Beschimmelde jam wordt weggegooid. Als voeding besmet is met ziektekiemen is dat niet te zien, te ruiken of te proeven. Het product oogt smakelijk en ruikt lekker. Dit maakt risico's groot.
- drinkbeker/fles worden na ieder gebruik huishoudelijk gereinigd

4.6. Fopspenen

- De kinderen gebruiken de fopspenen van thuis
- Probeer het gebruik de fopspeen te minimaliseren
- de fopspenen worden in de persoonlijke mandjes van de kinderen gescheiden van elkaar opgeborgen
- controleer spenen regelmatig op scheurtjes
- laat geen spenen aan koorden om de nek van een kind hangen.

4.7. Slapen

- bij gebruik van gedeelde bedjes hebben de kinderen een eigen hoeslaken
- zichtbaar vuil beddengoed wordt meteen verschoond
- de kinderen maken gebruik van eigen slaapzakjes
- indien een kindje geen eigen slaapzak heeft gebruiken we in nood een van Keet in de kerk deze wordt na gebruik gewassen op 60° C
- de dekens en moltons worden om de twee weken gewassen op 60° C
- hoeslakens worden, indien beslapen, dagelijks op 60°C gewassen.
- Tijdens het opmaken van bedden en vouwen van de was wordt er een raam of deur opengezet.

4.8.   Speelgoed

4.9.

- zichtbaar verontreinigd speelgoed wordt meteen gereinigd
- babyspeelgoed dat in de mond genomen wordt dagelijks gereinigd
- speelgoed dat uitnodigt om in de mond te nemen (bijvoorbeeld een plastic boterham) dagelijks wordt gereinigd
- schaf eenvoudig te reinigen speelgoed aan (bijvoorbeeld zonder holle ruimtes)
- schaf slijtvast speelgoed aan
- gooi beschadigd speelgoed weg of laat het repareren (beschadigd speelgoed is lastig schoon te houden)
- speelgoed wordt regelmatig gecontroleerd op scherpe randen en wordt weggegooid als het speelgoed kapot is of scherpe randen heeft
- Er mag geen speelgoed mee naar de verschoonruimte
- speelgoed voor binnen en buiten wordt gescheiden gehouden
- speelgoed waar kleine kinderen niet aan mogen komen wordt alleen gepakt voor de oudere kinderen wanneer de kleine kinderen in bed liggen.
- Er mag niet met speelgoed gegooid worden door kinderen.
- Kinderen spelen alleen met materialen en speelgoed die geschikt zijn voor hun leeftijdscategorie.

4.10.   Verkleedkleding/ stoffen speelgoed, knuffels ed.

- verkleedkleden worden maandelijks op 60°C gewassen
- laat zieke kinderen (met een koortslip bijvoorbeeld) niet in de verkleedhoek spelen, als dat toch gebeurt: extra wasbeurt
- knuffels en stoffen speelgoed worden maandelijks op 60°C
- Laat zieke kinderen (met een koortslip bijvoorbeeld) liever niet met knuffels spelen, als dat toch gebeurt: extra wasbeurt

4.11.   Buitenspelen

- Laat kinderen niet eten of drinken bij de dieren of bij de zandplek
- De buitenkraan mag alleen gebruikt worden om handen te wassen en als de regenton leeg is om dieren water te geven. De vroege dienst van de BSO maakt de kraan in de kelder open en de sluitdienst van de BSO draait hem weer dicht. Verbruik van water tot het minimum beperken.
- Water uit de regenton wordt voor de planten en dieren gebruikt.
- laat de kinderen na het spelen in het zand of met de dieren de handen wassen
- zorg dat kinderen bij wandelingen in bossen of spelen in struiken beschermende kleding dragen (denk hierbij aan dichte schoenen, lange broek en een pet)
- controleer kinderen op teken en tekenbeten
- Na verwijdering van de een teek (met tekenpen of pincet) wordt het wordt het wondje gedesinfecteerd.
- beperk buiten zoet eten en drinken
- vermijd plakkerige handen en monden bij buitenspelende kinderen
- gebruik in augustus bij buiten drinken rietjes om te voorkomen dat een bij of wesp in de mond of keel terechtkomt
- maak gebruik van de bomen en het gebouw voor schaduw
- beperkt de duur van het buiten spelen bij extreem lage temperaturen
- laat ouders voor goede warme kleding zorgen als het erg koud is

4.12. Zwembadjes

- Er mag geen gebruik worden gemaakt van zwembadjes in de zomer, wel van de sproeiers.

4.13. Textiel in de groepsruimte

- was textiel op minimaal 60°C
- voorzie niet wasbare textiel (zoals kussens of matrassen) van een hoes
- er wordt geen gebruik gemaakt van vloerkleden

4.14. Stoffering

Voorwerpen van textiel zoals vloerkleden, gordijnen, matrassen, boxkleden en gestoffeerd meubilair vormen een belangrijke bron van allergenen. Allergenen zijn vooral schadelijk voor kinderen die een allergie hebben. Maar ook gezonde kinderen kunnen door contact met allergenen allergieën ontwikkelen. Gezien de gezondheidsrisico's van verhoogde allergeengehalten, is het raadzaam om in kinderdagverblijven deze gehalten zo laag mogelijk te houden. Vooral baby's verblijven langdurig dichtbij allergeenbronnen.

4.15. Planten

Door de visie van Keet in de kerk worden er geen rekening gehouden met planten/bloemen die allergeen arm zijn, de ouders zijn hiervan op de hoogte en kunnen tijdens het intakegesprek aangeven of hun kind allergisch is. Dit wordt dan bij de kenmerken van het kind in flexweb genoteerd.

Wel wordt er rekening gehouden dat er geen giftige en bijtende planten aanwezig zijn binnen en buiten.

Er worden geen onderzetters van hout, riet of gras gekozen in verband met schimmelmoei Potgrond wordt jaarlijks verschoond potten en schotels worden regelmatig met water en een borstel gereinigd om schimmelvorming te voorkomen

Sommige planten kunnen door hun sap, geur of stuifmeel een allergische reactie uitlokken. Anderen verzamelen door hun harige bladen veel stof. Ook de pot en de grond moet schoon worden gehouden om stofophoping en schimmelmoei te voorkomen. Wees alert bij het samenstellen van (veld-) boeketten. Veel allergeen stuifmeel wordt verspreid door planten met onopvallende groenige aren, bloemetjes of trossen meeldraden zoals allerlei grassoorten, onkruiden en de bloesem van diverse bomen zoals de berk, cipres, els, hazelaar en plataan. In iets mindere mate geldt dit ook voor beuk (inclusief haagbeuk en hopbeuk), ceder, es, eik jeneverbes, liguster, tamme kastanje, thuja en taxus. Planten met allergenen die beter vermeden kunnen worden;

- sterk allergenen planten zoals primula en ficus benjamina
- sterk geurende planten zoals het fresia, hyacint en citroengeranium
- planten met veel stuifmeel zoals bloeiende takken van berk of hazelaar

4.16. Binnenmilieu

- Controleer regelmatig de temperatuur in de diverse ruimtes. Er wordt dagelijks genoteerd in de lpad wat de binnentemperatuur en luchtvochtigheid in de groepsruimten zijn en hierop wordt geanticipeerd bij het volgende:

De temperatuur in de verblijfsruimte ligt tussen de 15 graden en 27 graden. Stel de temperatuur in de verblijfsruimte op 21°C in en pas het ventilatiegedrag aan wanneer de temperatuur oploopt als de temperatuur binnen oploopt boven de 27°C, zet dan de ramen en deuren wijd open en/of gebruik een ventilator. Als de temperatuur oploopt boven de 27°C, zullen we buiten verblijven.

- verwijder droogbloemen, knutselwerken en dergelijke na een maand als ze niet worden gereinigd of verwijder ze al eerder wanneer ze zichtbaar stoffig zijn
- gebruik geen spuitbussen (verf, haarlak en luchtverfrissers) in ruimtes met kinderen
- kies lijm op waterbasis of vul de lijmpotjes niet op de groep waar kinderen aanwezig zijn.
- Zoek een andere ruimte om bij te vullen of doe dit voor of na de aanwezigheid van de kinderen
- gebruik geen wasbenzine, terpentijn, verfabijtmiddelen of andere chemicaliën met oplosmiddelen waar kinderen bij zijn
- gebruik geen sterk geurende producten, kies ook reinigingsmiddelen met zo weinig mogelijk

geur

- na verfwerkzaamheden wordt extra gelucht tot de verflucht verdwenen is. Bij voorkeur wordt dit in ruimtes waar de kinderen verblijven in het weekend gedaan.

Het is van groot belang dat kinderen verblijven in ruimtes met een gezond binnenmilieu. Een gezond binnenmilieu betekent dat de lucht schoon en fris is en weinig stofdeeltjes en micro-organismen bevat. Ook de temperatuur en de vochtigheid van de lucht mogen niet te laag of te hoog zijn. Een gezond binnenmilieu voorkomt dat kinderen onnodig ziek worden.

Ventilatie

- Voldoende ventilatie is een voorwaarde voor een gezond binnenmilieu. Als een ruimte bedompt ruikt voor iemand die binnenkomt, is dat een indicatie dat de ventilatie onvoldoende is. Al onze ruimten hebben voldoende ventilatiemogelijkheden in de vorm van het constante ventilatiesysteem, ramen, en een ventilatiesysteem boven het plafond. Dit ventilatie systeem zorgt ervoor dat in alle ruimtes vervuilde lucht naar buiten gevoerd wordt en schone lucht naar binnen aangevoerd wordt .

Ventileren is het voortdurend verversen van lucht. Buitenlucht vervangt daarbij de binnenlucht die verontreinigd wordt door het continu vrijkomen van vocht, gassen, geurstoffen, micro-organismen en zwevende deeltjes microstof (vaak fijn stof genoemd)

Vanaf maart bij een middagtemperatuur van 22 graden of hoger gedurende minimaal 3 dagen achter elkaar:

- Comforttemperatuur instellen op 15 graden
  - Van 18.30u tot 10.00u ventilatie op stand 3 (om zoveel mogelijk te profiteren van de koele nacht- en ochtendtemperatuur). Het ventilatiesysteem zal, om de comforttemperatuur te benaderen, automatisch gebruik maken van een bypass, waarbij de koele buitenlucht niet verwarmd wordt met teruggewonnen warmte, maar via de filters direct naar binnen wordt geblazen. Tevens mogen doordeweeks de ramen op kiepstand en de deuren open staan op de benedenverdieping. Voor het weekend moet wel alles dicht zijn.
  - Van 10.00u tot 18.30u ventilatie op stand 2. De buitenlucht is dan zo warm, dat de temperatuur hiervan warmer is dan binnen, dus zal de ventilatie niet meer voor verkoeling zorgen, maar wel voor luchtverversing.

Vanaf september bij een middagtemperatuur van 21 graden of lager gedurende minimaal 3 dagen achter elkaar:

- Comforttemperatuur instellen op 21 graden voor de begane grond en op 20 graden voor de bovenverdieping
  - Van 18.30u tot 7.30u ventilatie op stand 1.
  - Van 7.30u tot 18.30u ventilatie op stand 3. De ventilatie van de bovenverdieping alleen op stand 3 bij aanwezigheid van kinderen.

Luchten

- Luchten is het in korte tijd verversen van *alle* verontreinigde binnenlucht door het wijd openzetten van ramen of deuren. Afhankelijk van de windsnelheid is minder dan een kwartier luchten meestal al voldoende om de lucht in een ruimte te verversen. Luchten levert maar een kortdurende verbetering van het binnenmilieu. In de meeste gevallen is de temperatuur binnen tien minuten weer op peil. Luchten is geen vervanging voor ventilatie. Luchten is belangrijk op momenten dat er extra veel verontreiniging verspreid worden zoals tijdens het stofzuigen en bijvoorbeeld tijdens bewegingsspelletjes. Luchten is ook 's ochtends vroeg nodig als er 's nachts niet geventileerd is, bij Keet in de kerk staat het ventilatiesysteem 's nachts aan, er wordt 's nachts niet gelucht i.v.m. inbraakgevaar. Bij Keet in de kerk luchten we minimaal 10 minuten

per dag, maar streven naar 2 keer 10 minuten. Luchten kan het beste gebeuren als er weinig kinderen aanwezig zijn, bijvoorbeeld tijdens het buitenspelen, spelen in de speelhal of tijdens het slapen.

4.17. Schoonmaken

Stoffigheid

De inrichting van de ruimten moet het mogelijk maken ze gemakkelijk schoon te houden. Een goede keuze en opstelling van meubilair en een strak schoonmaakschema voorkomen het ontstaan van stofnesten. Werkzaamheden en activiteiten kunnen veel stof doen opwaaien.

Schoonmaken

Schoonmaken is een activiteit waarbij zichtbaar en onzichtbaar materiaal (vuil) verwijderd wordt. Door efficiënt reinigen worden de meeste micro-organismen verwijderd. Door verwijdering van vuil haal je de voedingsbodem weg, zodat de kans op uitgroei van micro-organismen afneemt. Door goed schoonmaken wordt het aantal stofdeeltjes verlaagd. Om de hoeveelheid allergenen en huisstofmijten in textiel te reduceren, moet textiel regelmatig op 60°C gewassen worden. Dit geldt niet alleen voor beddengoed maar ook voor bijvoorbeeld boxkleden, verkleedkleden en knuffels. In een normale situatie is goed en regelmatig reinigen voldoende om besmettingsrisico's tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Er zijn op alle verpakkingen instructies aanwezig over het juiste gebruik van gevaarlijke schoonmaakmiddelen. De frequentie waarmee gereinigd moet worden is afhankelijk van de snelheid en de mate van vervuiling van de verschillende ruimten.

Wij hanteren bij Keet in de kerk de volgende schoonmaak methoden:

- stof afnemen met een vochtige doek
- Vegen
- Vloer dweilen met een mop
- Stofzuigen

Hiervoor gebruiken wij de volgende schoonmaakmiddelen:

- Allesreiniger voor de vloeren
- Sanitair reiniger voor het sanitair
- Afwasmiddel

Elke doordeweekse dag wordt het gebouw gepoetst door een huishoudelijk medewerkster.

Bij Keet in de kerk hanteren we een schoonmaakschema dat op elke groep en de algemene ruimten ligt en dagelijks wordt bij gehouden.

De groepsruimten en toiletten worden dagelijks gestofzuigd/geveegd en gedweild.

Ziektekiemen kunnen verspreid worden via handcontactpunten zoals kranen, lichtknopjes, deurkrukken en doorspoelknoppen. Het is daarom van belang dat er extra aandacht aan het reinigen van handcontactpunten wordt besteed.

Verder hebben de groepsleiding een eigen schoonmaakschema voor de praktische en kleine dingen zoals speelgoed, knuffels ed. (toegevoegd in bijlage) Hierbij hanteren we afvinklijsten zodat er ook daadwerkelijk controle is dat de spullen ook schoongemaakt worden. Op de groep komt het wel eens voor dat er geen tijd is voor schoonmaakklussen. Op deze manier worden de klussen niet overgeslagen, maar verschoven naar een ander tijdstip.

Verder geldt dat zichtbare verontreinigen direct verwijderd moeten worden

Desinfecteren van materialen

In situaties waarin een verhoogd risico op besmetting verwacht kan worden, kan desinfectie toegepast worden. Er is dan sprake van een zogenaamde medische indicatie. Desinfectie is nodig als;

- een oppervlak met bloed verontreinigd is (bijvoorbeeld uit bloedneus of wondjes)
- verontreiniging heeft plaatsgevonden door bloederige diarree;
- in bijzondere situaties (zoals bij een epidemie) op advies van de GGD

Desinfectie is alleen afdoende, wanneer er eerst goed huishoudelijk gereinigd is. Wij volgen hiervoor de volgende stappen:

1. Wij dragen latexhandschoenen bij elk contact met bloed, wondvocht of lichaamsvochten die zichtbaar met bloed zijn vermengd.
2. Wij verwijderen gemorst bloed eerst met handschoenen aan, nemen het bloed op met een papieren tissue
  - a. maken de ondergrond schoon met water en zeep
  - b. spoelen het oppervlak schoon en droog na
  - c. desinfecteren daarna met ruim alcohol 70%
3. Laten het oppervlak na desinfectie aan de lucht drogen.
4. Textiel en speelgoed worden machinaal gewassen bij 60 graden Celsius.
5. Serviesgoed en eventueel ander materiaal worden in de afwasmachine (60 graden) gewassen.
6. Vervolgens alle schoonmaakmaterialen weggooien of wassen bij minimaal 60 graden.

4.18. Ongedierte

waar nodig wordt actie ondernomen.

5. Medisch handelen

5.1. Ziekte en medicijnverstrekking

Zieke kinderen

Kinderen met een temperatuur hoger dan 39°C rectaal gemeten en/of een besmettelijke infectie ziekte mogen niet naar kinderopvang Keet in de kerk gebracht worden. Indien een kind al op de opvang is en zullen wij ouders bellen om het kind te laten ophalen of te overleggen of een paracetamol gegeven kan worden.

Met ouders wordt overlegd wanneer het kind een temperatuur heeft lager dan 35.5. Dit kan ondertemperatuur betekenen.

De groepsleiding mag ouders/verzorgers van een kind dat ziek wordt bij kinderopvang Keet in de kerk verzoeken het kind op te halen.

Bij 3 of meer waterdunne broeken op een dag verzoeken wij de ouders om het kind op te halen. Dit in verband met besmettingsgevaar.

Wij hanteren bij het weren van zieke kinderen de regels van de RIVM, welke zijn opgenomen in het naslagwerk Kinderopvang. Wel kijken we bij elke calamiteit individueel wat het beste is voor het kind.

Ouders vullen tijdens het intakegesprek een intakeformulier in met de nodige informatie over het kind.

Ouders zijn zelf verantwoordelijk om wijzigingen in dit formulier door te geven aan het dagverblijf.

Bij een calamiteit zullen de ouders direct op de hoogte gesteld worden. Zij bepalen het verdere beleid.

Wanneer de groepsleiding spoed noodzakelijk vindt, er duidelijk iets is of wanneer er twijfel is, zal er contact opgenomen worden met huisarts, welke vermeld is in flexweb bij het kind of een andere huisarts in de regio.

Wanneer de ouders niet bereikt kunnen worden zal groepsleiding contact opnemen met het noodadres.

Ouders hebben een meldingsplicht wanneer het kind of andere gezinsleden de volgende ziektebeelden vertonen: braken, diarree, huiduitslag of infectieziekte. Ouders dienen contact opgenomen te hebben

met de huisarts over het wel/niet brengen van het kind naar kinderopvang Keet in de kerk. De groepsleiding bepaalt in overleg met Danielle of het kind toegelaten kan worden op het kinderdagverblijf.

Medisch handelen

Het dagverblijf zal, met in acht neming van wet BIG, geen medische handelingen uitvoeren. Alleen personeel met een verpleegkundige opleiding mag een aantal medische handelingen uitvoeren. Dit is afhankelijk van de bijscholing, de aard van de handeling e.d. Kinderopvang Keet in de kerk zal bij deze beslissing contact opnemen met de bevoegde arts van een kind en overleg plegen. Bij onvoldoende bevoegd en bekwaam personeel besteden we medische handelingen uit aan bijvoorbeeld de thuiszorg

Toedienen Medicijnen

Medicijnen mogen alleen toegediend worden, wanneer ze uitgeschreven worden door een arts en worden pas na schriftelijke toestemming van ouders toegediend. Ouders zijn ten alle tijden zelf verantwoordelijk voor een goede overdracht rondom het geven van medicatie en moeten een standaard medicijnformulier invullen. Wij bewaren de medicijnen buiten handbereik van kinderen. Wanneer zij dit niet doen kunnen wij die dag geen medicijnen aan een kind geven. Groepsleiding neemt in dat geval telefonisch contact op met de ouders. De medicijnen moeten duidelijk voorzien zijn van naam, bijsluiters, dosering en recente datum. Medicijnen dienen in de originele verpakking te zitten. Zonder schriftelijke toestemming zullen alleen medicijnen in noodgevallen verstrekt worden na mondeling overleg met ouders.

Wij lezen de bijsluiters voor het verstrekken van het medicament

- Wij verstrek alleen medicamenten die al eerder thuis verstrekt zijn
- Wij controleren de houdbaarheidsdatum van het medicijn voordat het toegediend wordt
- Wij bewaren medicijnen zo nodig in de koelkast
- Wij bewaren medicijnen in de originele verpakking

Deze regels gelden ook voor homeopathische middelen en dus ook de veel gebruikte 'VSM' artikelen. Tijdens het intakegesprek geven de ouders aan of kinderen bij koorts een paracetamol toegediend mogen krijgen. Als men dit niet wil, dan wordt dit in flexweb bij de kenmerken van het kind gezet. Voor de ouders van kinderen van de BSO geldt dat ze thuis een duidelijk briefje moeten schrijven waarop de naam van het medicijn staat, wanneer en hoeveel medicijnen het kind moet krijgen. Ouders moeten dit briefje ondertekenen. Zonder handtekening kunnen wij geen medicijnen geven.

Vaccinaties en infectieziekten:

Wij hanteren bij infectieziekten de regels van de RIVM, "over weren van zieke kinderen", welke zijn opgenomen in het naslagwerk Kinderopvang. Wel kijken we bij elke infectieziekte individueel wat het beste is voor het kind.

Kinderopvang Keet in de Kerk wil zoveel mogelijk op de hoogte gehouden worden over het vaccinatieschema van het kind, dit om in geval van infectieziekten adequaat te kunnen handelen. In geval van een besmettelijke ziekte neemt kinderopvang Keet in de kerk altijd contact op met de GGD, waarna het de aanwijzingen van de GGD volgt.

Wij zullen altijd bekend maken als er een besmettelijke ziekte binnen het dagverblijf heerst. Infectieziekten zijn besmettelijke ziekten die kunnen ontstaan nadat ziekteverwekkers het lichaam zijn binnengedrongen. Tegen een aantal infectieziekten is bescherming mogelijk door vaccinatie. Deze

vaccinaties vinden plaats in het kader van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Gemeenten hebben de wettelijke taak om te zorgen voor bescherming en bevordering van de gezondheid van burgers in hun werkgebied. Dit is vastgelegd in de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid. De GGD is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken. Eén van die taken is de verspreiding van infectieziekten tegen te gaan. Vaccineren tegen (besmettelijke) infectieziekten is daar een onderdeel van.

De GGD voert haar taak 'bestrijding van infectieziekten' uit door continu en actief op te sporen en actie te ondernemen. Daarom wil de GGD beschikken over de vaccinatiegegevens van alle kinderen in een kindercentrum.

In het kort is de registratieprocedure als volgt:

- Bij de intake geeft de ouder of verzorger schriftelijk aan of zij het RVP voor hun kind volgen.
- Indien ouders/verzorgers het RVP op een andere dan de reguliere wijze volgen (andere vaccinatiedata) dan vermelden zij deze gegevens. Deze gegevens worden genoteerd bij de kenmerken van het kind in flexweb.
- Ouders die het RVP niet (volledig) volgen, geven dit ook aan. Dit wordt genoteerd bij de kenmerken van het kind in flexweb.

6. Agrarische opvang

16.1. VOER EN DRINKBAKKEN

Alle voer en drinkbakken moeten buiten bereik staan van de kinderen die niet, onder toezicht, bij de dieren zijn. De kinderen die onder toezicht bij de dieren zijn, mogen in contact komen met de voer en drink bakken, maar zullen na aanraking hun wanden moeten wassen.

16.2 HET DIERENVERBLIJF

Het dierenverblijf moet ten aller tijden afgesloten zijn, zodat de dieren niet op het buiten speel gedeelte van de kinderen kunnen komen. Dit om te voorkomen dat speeltoestellen, paden of zandbak bevuild wordt met ontlasting van de dieren. Mocht dit onverhoopt toch gebeuren dan samen met de kinderen de ontlasting opruimen. Zo leer je de kinderen om de buitenruimte netjes te houden.

De kinderen eten niet in het dierenverblijf, uit zo wel hygiënisch als veiligheidsoogpunt. Het is onhygiënisch om eten te consumeren in een verblijf met dieren en hun uitwerpselen. De dieren kunnen ook (onverwacht) reageren op het te consumeren eten en hierdoor onvoorspelbaar gedrag vertonen.

Toegang tot het dierenverblijf en kleding voorschriften

Kinderen mogen alleen onder toezicht toegang krijgen tot het dieren verblijf. Dit voor veiligheid van de kinderen en de dieren. Een leidster, per het aantal toegestane kinderen, moet minimaal aanwezig zijn in het dierenverblijf als hier kinderen aanwezig zijn.

Alle kinderen en leidsters die het dierenverblijf betreden moeten laarzen dragen. Deze worden binnen 'Keet in de kerk' bewaard voor alle kinderen.

16.3 MESTAFVOER

De mest die door de dieren geproduceerd wordt, moet afgevoerd worden. Hiervoor moet een aparte kruiwagen en apart materiaal gebruikt worden. Dit materiaal mag niet voor andere doeleinden ingezet worden. De mest wordt verzameld op de mesthoop, deze is afgesloten voor kinderen, zij kunnen hier naartoe zonder dat er toezicht is. Als de mesthoop vol is, kan het mest verwerkt worden in de moestuin als meststof. Het geen dat over blijft wordt opgehaald door een tuinder die het in zijn gemeente tuin gebruikt. De afvoer van de mest wordt ook dan verricht met de aparte kruiwagen en het aparte materiaal.

16.4 AFVOER KADAVER

Na ziekte of van ouderdom kan het zijn dat een dier komt te overlijden. Dit dier zal afgevoerd moeten worden. Bij de kleinere dieren kunnen deze naar de gemeente gebracht worden, waar zij collectief verbrand zullen worden. Dit zal door een werknemer gedaan moeten worden, deze moet apart schoeisel en aparte kleding dragen als hij het dode dier aanraakt. Het dier zal in een luchtdichte zak vervoerd moeten worden. Na het afvoeren van het dode dier, zal de werknemer zich moeten desinfecteren en schone kleding en schoeisel aan moeten doen.

Grotere dieren zullen opgehaald moeten worden door Rendac, dit is een bedrijf dat kadavers collectief ophaalt. Het dode dier zal aan de voorkant van de weg moeten liggen, waar de vrachtwagen er makkelijk bij kan. Dit zal door een werknemer gedaan moeten worden, deze moet apart schoeisel en aparte kleding dragen als hij het dode dier aanraakt. Het dier zal op een zeil moeten liggen, er kan eventueel een grote bak over het dier gezet worden. Na het afvoeren van het dode dier, zal de werknemer zich moeten desinfecteren en schone kleding en schoeisel aan moeten doen.

Over ophaaltijden, i.v.m. de kinderen en ouders kan overlegd worden met Rendac, zij houden rekening met openingstijden van ' Keet in de kerk' .

Contact gegevens:

0900-9221 (€0,10 per minuut)

Kinderen moeten ten aller tijden afzijdig gehouden worden van het lichaam van het dode dier, dit met oog op hygiëne en de besmetting van bepaalde bacteriën en virussen.

16.5 KLEDING EN TOEZICHT

Kinderen die het dierenverblijf betreden, hebben laarzen aan. Deze laarzen worden bij ' Keet in de kerk' voor elk kind bewaard.

De knuffels, spenen of speelgoed van de kinderen gaan niet mee het dierenverblijf in. Dit om het overbrengen van eventuele bacteriën, ziektes of virussen en uit hygiënisch oogpunt. Bovengaand zal door de werknemers nageleefd en gecontroleerd moeten worden.

16.6 ZIEKE DIEREN

16.6.1 HOE TE HANDELEN BIJ EEN ZIEK DIER

Mocht er door voorzorgsmaatregelen toch een dier ziek worden, zullen hier voorzorgsmaatregelen voor getroffen moeten worden. Dit om andere dieren, maar ook zeker kinderen en werknemers te beschermen.

Het zieke dier zal afgesloten moet worden van de andere dieren op het perceel, er moet geen contact mogelijk zijn tussen hun. Dit om besmetting te voorkomen. Al het materiaal dat voor dit dier gebruikt

wordt, zal apart gehouden moeten worden van het andere materiaal en daarna weggegooid of gereinigd worden.

De verzorging van het zieke dier zal in aparte kleding gedaan moeten worden, zo dat het virus of de bacterie niet wordt overgedragen door kleding.

Na verzorging van het zieke dier zal de desbetreffende persoon, zijn handen en eventuele andere lichaamsdelen die in contact hebben gestaan met het zieke dieren, moeten desinfecteren.

Kinderen, ouders en buitenstanders moeten niet bij het zieke dier kunnen komen. Dit moet aangegeven worden en gecontroleerd door de werknemers. Dit om besmetting van de ziekte voor zo wel mens als dier te voorkomen.

Als het dier beter is, of in het ergste geval overleden, zal het hok waar het dier in heeft gestaan toen het ziek was, geheel gedesinfecteerd moeten worden.

16.6.2 VOORSCHRIFT VACCINATIE DIEREN

Er is geen voorgeschreven wet, die zegt dat alle dieren voor elke mogelijk te vaccineren ziekten, gevaccineerd moeten worden. Wel is het van groot belang voor de algemene gezondheid van zo wel dier als mens, dat de schapen worden ingeënt voor Q-koorts, dit gebeurt elk jaar. Daarnaast moeten de schapen elk halfjaar ontwormt worden.

Medicijnen van de van de dieren worden bewaard buiten handbereik van de kinderen.

Bewaar de medicijnen in de originele verpakking en lees bij het toedienen de gebruiksaanwijzing voor de juiste dosering.

Mocht zich een nieuwe ziekte die zich snel verspreid; vb. vogelpest, mond en klauw zeer ed. , zich voordoen, zal er advies ingewonnen worden bij de dierenarts. Er zal dan worden nageleefd wat deze voorschrijft; preventief vaccineren, ophokken of in het ergste geval afvoeren. De dierenarts heeft hier een allesbeslissende invloed op, met oog op de gezondheid van mens en dier.

16.6.3 Hoe te handelen bij bevalling van dieren en 'baby' dieren

Van groot belang voor hygiëne, veiligheid en gezondheid van zowel het dier dat aan het baren is, als voor kinderen en werknemers om met een drachtig, barend en 'baby' dier zorgvuldig om te gaan.

16.6.4 Een drachtig dier

Een dier dat zwanger is, moet met nog meer zorgvuldigheid behandeld worden, dan een niet zwanger dier. Het heeft (over het algemeen) niet veel andere verzorging nodig, maar wel aanvullend voer. Hier moet opgelet worden en apart gevoerd worden. Ook de buik van het dier is, net zo als bij mensen, kwetsbaar voor stoten. Dit moet kinderen die bij de dieren komen duidelijk gemaakt worden en door werknemers nageleefd worden. Stres, drukte en veranderingen moeten vermeden worden.

Daarnaast moet er rekening gehouden worden met veranderend gedrag van een zwanger dier. Door hormonen, moedergevoel en een veranderend lichaam kan het dier anders reageren dan normaal voor haar is. Dit moet in de gaten gehouden worden door werknemers, om ongelukken met kinderen bij de dieren te voorkomen.

16.6.5 Een barend dier

Als een dier aan het baren is, moet het afgesloten zijn van andere dieren en van mensen. Op dat moment mogen er voor zo wel het welzijn van het dier, als de welzijn van de mensen geen kinderen of (onbevoegde) werknemers bij het dier komen. Bij een bevalling komt, bloed, lichaamssappen en bacterie vrij die niet van dier op mens overgebracht moeten worden. Andersom kan een mens schadelijke lichaamsstoffen en bacterie mee brengen die schadelijk zijn voor moeder en baby's.

16.6.6 'Baby' dieren

Zolang de babydieren in een nest liggen (zo als bij konijnen), behoren werknemers en kinderen deze niet aan te raken. Dit kan stres veroorzaken bij de moeder, die in een voor haar beangstigende situatie, zelfs de haar baby's dood kan bijten.

Als de kleine diertjes door hun verblijf kunnen lopen, kunnen werknemers kinderen mee nemen om ze te bewonderen. Dit **ALTIJD** onder toezicht, de moeder zal altijd beschermend zijn naar haar kinderen, als hier geen toezicht op gehouden wordt, kan dit tot ongelukken leiden. Daarnaast zijn de 'baby' dieren kwetsbaar en kunnen zich nog niet weren.

16.6.7 Afvoer nageboorte

De nageboorte, die bij elk zoogdier, na het werpen van jongen uit het dier behoort te komen, moet afgevoerd worden. De nageboorte bevat veel bacteriën en eventuele virussen en moet dus bij werknemers en vooral de kinderen uit de buurt gehouden worden.

Konijnen zorgen zelf voor het opruimen van hun nageboorten door deze op te eten. Schapen doen dit over het algemeen ook, mocht er iets over blijven van de nageboorte kan dit in een afgesloten zak weggegooid worden. Hierbij geldt ook dat de werknemer hiervoor aparte kleding en schoeisel draagt. De zak waar de resten van de nageboorte in weggegooid wordt, moet geheel afgesloten zijn en niet toegankelijk voor kinderen. Het is dierlijk vlees en kan dus bederven, het beste is als het zo snel mogelijk wordt afgevoerd.

Ter aller tijden moeten kinderen en werknemers, zonder geschikte kleding, weggehouden worden bij de nageboorte.

16.7 Welzijn van de kinderen m.b.t. de dieren

Naast dat er gekeken moet worden naar het welzijn van de dieren en de kinderen, moet er ook gekeken worden naar hygiëne voorschriften. Deze worden ondergaand weer gegeven.

2.2 Handen wassen

Als de kinderen bij de dieren zijn geweest is het van belang dat zij (minimaal) hun handen wassen, dit met zeep en genoeg water. Mochten zij nu ook met andere lichaamsdelen in aanraking zijn geweest met het dier (gezicht, armen of onderbenen) is het verstandig deze ook schoon te maken. Zo worden reacties op de dieren voorkomen, wordt hygiëne gewaarborgd en is de kans op het overbrengen van (eventuele) ziektes het kleinst.

Mocht er nu wel een speen, speelgoed of een knuffel in het dierenverblijf komen, worden dezen ook eerst gedesinfecteerd voor dat het kind hier weer contact mee heeft.

16.8 Het consumeren van dier producten

De kinderen consumeren onder geen voorwaarden rauwe dierlijke producten (melk, eieren). Hierin kunnen bacteriën zitten die voor ziekten zorgen. De kinderen kunnen wel de eieren die de kippen leggen consumeren als deze verwerkt worden in een eindproduct (cake, brood ed.) of gekookt/ gebakken worden.

16.9. Protocol bijtincidenten dieren

Het werken met dieren is nooit geheel ongevaarlijk, het is en blijft een levend wezen met zijn eigen beleving van de omgeving. De kans dat er een kind gebeten kan worden is altijd aanwezig. Om deze kans zo klein mogelijk te houden, kan er op volgende punten gelet worden:

- Het dier niet onprettig betasten; ogen, neus, mond, staart, genitaliën;
- Het dier zachtjes aaien, dus niet aan het vel of de vacht trekken;
- Altijd de kinderen onder toezicht bij de dieren laten, nooit zelfstandig;

- Bij zwangere dieren uit de buurt blijven, hun gedrag kan anders zijn dan verwacht;
- Niet eten bij de dieren in de buurt.;
- Goede uitleg aan de kinderen geven hoe om te gaan met de dieren, het voordoen en het zelf zeer nakeuring naleven.

Mocht het toch gebeuren dat er een kind gebeten wordt door een van de dieren, zal volgend regels nageleefd moeten worden.

- Controleer de plaats waar het dier het kind gebeten heeft en beoordeel de (eventuele) wond deze kan ingedeeld worden in de volgende categorieën:
  - 1) Er is een rode plek te zien waar het dier het kind gebeten heeft, de huid is nog heel en er is geen bloed te zien.
  - 2) De huid waar het dier gebeten heeft is licht geschraamd, rood en er is een kleine hoeveelheid bloed te zien, te vergelijken met een lichte schaafwond.
  - 3) De huid waar het dier gebeten heeft is kapot en bloed.
- Per niveau van verwonding zal er anders gehandeld moeten worden.
  - 1) De rode plek waar het dier gebeten heeft, kan gekoeld worden en voorzien worden van een zalf voor blauwen plekken. Er is geen gevaar voor de gezondheid van het kind.
  - 2) De wond van het kind zal gedesinfecteerd moeten worden, dit kan met een (of zelfde aan) middel als Dethol. De wond zal afgedekt moeten worden met een steriel gaas. Mochten er twijfels bestaan, kan er altijd een dokter worden raad gepleegd.
  - 3) In geval van gehele penetratie van de huid, zal het kind waarschijnlijk een tetanus injectie moeten krijgen. Dit gebeurt bij de huisarts. Raadpleeg in z'n geval de huisarts over hoe te handelen met de bloedende wond (wel schoon maken of niet, wel afdekken of niet). Volg de instructies van de dokter secuur op. De ouders van het kind zullen ingelicht moeten worden, zij zullen mede beslissen over hoe te handelen en wie er komt om met het kind naar de dokter te gaan.

In alle gevallen is het van groot belang dat de aanwezige BHV'er het kind dat gebeten is behandeld!!

16.10 Hoe om te gaan met de dieren

Om er voor te zorgen dat de dieren geen onverwacht gedrag vertonen, zal erg gewaakt moeten worden voor storend gedrag van de kinderen naar de dieren. Er moet zachtvaardig met dieren omgegaan worden, niet in ogen, mond of neus geprikt worden en dieren alleen oppakken als hier begeleiding bij is. Dit verkleint de kans op bijt/schop/kras incidenten.

Bijlage 2 Afspraken en regels omtrent Veiligheid

1. Gebruik warme dranken

- Drink geen thee (of andere warme dranken) als een kind op schoot zit.
- Gebruik kopjes met goede oortjes
- Zet thee kopjes ver op het aanrecht
- Maak geen thee klaar in de buurt van de kinderen

2. Veiligheid gebouw

- Niet rennen in de gangen
- Verwijder afval op vloeren en trappen
- Uitkijken bij het spelen in de buurt van ruiten
- Bedek stopcontacten met stopcontactbeveiliging en controleer periodiek of deze nog aanwezig zijn.
- Zorg dat alle deuren van het kinderdagverblijf voorzien zijn van veiligheidstips en controleer regelmatig of de veiligheidstrips nog in goede staat zijn en goed vastzitten
- begeleid kinderen bij het naar boven en beneden klimmen van een trap. Dit mogen zij nooit alleen doen en altijd in het bijzijn van een pedagogisch medewerker. Laat hen op de billen naar beneden gaan.
- Glijd niet van de trapleuning af.
- Speel niet op de trap en balustrades
- Niet spelen in de buurt van de oven en het fornuis
- Blusmiddelen worden jaarlijks gecontroleerd door erkend brandbeveiligingsbedrijf Fieten en Roos.
- De brandweer komt jaarlijks controleren of het gebouw brandveilig genoeg is.

2a. Veilig (buiten) spelen

- Er wordt met de kinderen de afspraak gemaakt dat ze niet buiten het zicht van de leidsters mogen spelen. De leidster zorgt ervoor dat zij de kinderen altijd ziet.
- Het buitenterrein is afgesloten door hekwerk met drie poorten met een slot met kinderbeveiliging erop.
- Bij de glijbaan moet een leidster staan om het risico op een onveilige situatie te verkleinen en mag nooit zonder toezicht gebruikt worden door de kinderen.
- We hebben een heuveltje waar de kinderen vanaf fietsen of rennen. We benoemen naar de kinderen toe dat ze voorzichtig moeten zijn, goed moeten letten op andere kinderen en op tijd moeten remmen i.v.m. het poortje aan het einde van het heuveltje. Dit geldt ook voor het rennen. Ze mogen dit wel doen en behoort onder het kopje 'risicovol spelen'.
- De kinderen mogen alleen fietsen of steppen op de bestrating en niet in het gras of zand.
- Maandelijks worden de (natuurlijke) speeltoestellen en materialen door de teamleider van de peutergroep gecontroleerd middels de onderhoudslijst op de veiligheid en kwaliteit.

2b. Gevaarlijke materialen/gereedschap

- We maken met de kinderen de afspraak dat zij niet aan de spullen die door de leidsters gebruikt worden mogen komen zoals een schaar, schilmes, hamer, schroevendraaier e.d.
- Gereedschap wordt in een afgesloten gereedschapskist in de kelder bewaard waar kinderen niet bij kunnen en mogen komen.
- Als de kinderen met gereedschap mogen werken zal dit in kleine groepjes en onder begeleiding van een leidster plaatsvinden.

3. 2.4 Procedure melding bedrijfsongevallen en gevaarlijke situaties

Uitgangspunten

Twee uitgangspunten voor de procedure melding, registratie en analyse van ongevallen zijn:

1. het melden en registreren van bedrijfsongevallen is een wettelijk vastgelegde verantwoordelijkheid van de **werkgever**. Een overzicht van ongevallen moet worden opgenomen in de risico-inventarisatie en –evaluatie (RI&E).
2. de Arbo-dienst wil de werkgever ondersteunen bij het onderzoek en de analyse van ongevallen, maar kan niet de verantwoordelijkheid van de werkgever overnemen.

Definitie

Een bedrijfsongeval is elke onvoorziene gebeurtenis waardoor personen (werknemers, kinderen, klanten of externen) letsel oplopen of waardoor materiële schade ontstaat. Dit kan dus een snee in de hand zijn die met een pleister wordt verbonden (EHBO ongeval) of een ongeval waarbij iemand van de trap valt en zijn been breekt. Ongevallen die gebeuren op weg naar en van het werk worden niet als arbeidsongeval aangemerkt.

Ernstige ongevallen moeten direct aan de Arbeidsinspectie worden gemeld.

Er is sprake van een ernstig ongeval als het slachtoffer aan de gevolgen ervan overlijdt of ernstig lichamelijk of geestelijk letsel oploopt. Van ernstig letsel is sprake als een slachtoffer schade aan de gezondheid heeft opgelopen die binnen 24 uur leidt tot opname in een ziekenhuis ter behandeling of observatie. Ook als er sprake is van (een vermoeden van) schade aan de gezondheid van blijvende aard is er sprake van ernstig letsel.

Het melden en registreren van bedrijfsongevallen

Tot nu toe worden ongevallen mondeling gemeld

Wat is het belang van ongevalonderzoek?

Hierboven is beschreven dat bij ernstige ongevallen de veiligheidskundige moet worden ingeschakeld voor het doen van een ongevalonderzoek. Waarom is dit van belang? Nadat de gewonden zijn verzorgd en de schade is opgeruimd zal altijd de vraag worden gesteld hoe het nu heeft kunnen gebeuren en wie er verantwoordelijk is (en moet opdraaien voor de schade). Bij ernstige ongevallen doet de AI onderzoek om vast te stellen wat de toedracht tot het ongeval is geweest en om vast te stellen of er strafbare feiten in het spel zijn. Dit onderzoek zal daarna door de Arbeidsinspectie, voorzien van een proces verbaal, worden doorgegeven aan het Openbaar Ministerie. Het OM kan daarna besluiten om de werkgever strafrechtelijk te vervolgen.

Het onderzoek dat door de AI wordt gedaan is **niet** openbaar. De werkgever krijgt er **geen** inzage in. De werkgever zal er dus voor moeten zorgen dat hij zelf ook zorgt voor het snel en eenduidig vastleggen van de toedracht tot het ongeval. Hoe sneller, des te beter omdat de directe sporen en getuigen na verloop van tijd verdwijnen c.q. vergeten hoe het nu eigenlijk is gegaan.

Wat is de rol van de Arbo-dienst?

Als de bedrijfsarts een medewerker op het spreekuur krijgt die ziek is ten gevolge van een bedrijfsongeval zal hij/zij nagaan of dit ongeval ook als zodanig is gemeld. Als blijkt dat dit niet is gebeurd, dat zal de **werkgever** van de betrokken medewerker dit alsnog moeten doen conform de hierboven beschreven procedure. Als een arbo-adviseur bij klanten komt en hoort dat er een ongeval is geweest zal hij/zij navragen of dit ook op de geëigende manier is geregistreerd en verwerkt

Registratie gevaarlijke situaties

Organisatie binnen kinderopvang Keet in de kerk

Binnen het kinderdagverblijf moeten alle gevaarlijke situaties gemeld worden.

Het melden en registreren van gevaarlijke situaties

De gevaarlijke situatie dient te worden gemeld bij Danielle

Wat is het belang van het registreren van gevaarlijke situaties?

Elk kinderdagverblijf is verplicht een risico-inventarisatie te maken en aan de hand van deze inventarisatie een actieplan op te stellen. Dit plan dient elk jaar geëvalueerd en aangepast te worden.

Een risico-inventarisatie is voornamelijk gebaseerd op ervaringen uit de praktijk. Om een volledig en goed actieplan te maken dienen gevaarlijke situaties geregistreerd te worden, zodat deze bij de evaluatie meegenomen worden bij de aanpassing van het actieplan.

4. Buitenmilieu

4.1. Kinderen in de zon

De zon schijnt. Kinderen voelen zich lekker bij mooi weer. De zon zorgt ook voor de aanmaak van vitamine D, dat is goed voor hun botten. Maar te veel zon is niet gezond. Niets is zo vervelend als een rood verbrande huid. Andere nadelen van te veel zon kunnen pas op latere leeftijd aan het licht komen, zoals huidveroudering, maar ook huidkanker.

Met de juiste bescherming kan veel ellende voorkomen. Extra bescherming van kinderen is belangrijk; op vakantie, maar ook bij mooi weer thuis in de tuin en dus ook bij ons op het dagverblijf. Vandaar dit protocol.

Elke keer als de huid verbrandt, raken huidcellen beschadigd door de UV-straling. En juist bij kinderen komt die beschadiging hard aan. Hun huidcellen zijn extra kwetsbaar. Bovendien zijn ze in de groei: de celdeling gaat zo snel dat er soms te weinig tijd is om alle beschadigde huidcellen te herstellen voordat ze zich weer gaan delen. In die cellen ontstaan dan als het ware 'litttekens', die kinderen hun leven lang meedragen. Dit is aan de buitenkant niet te zien, want die beschadigingen zitten diep in de huidcellen. Maar hoe meer 'litttekens', hoe groter de kans dat een kind op latere leeftijd huidkanker krijgt. Daarom is bescherming zo belangrijk, zeker voor kinderen.

- Houd de kinderen tussen 12.00 en 15.00 uur zo veel mogelijk uit de zon.
- Bij extreem felle zon blijven de kinderen tussen 12.00 uur en 15.00 uur binnen.
- Kinderen jonger dan zes maanden zetten we helemaal niet in de zon.
- Laat kinderen op zonnige dagen zoveel mogelijk in de schaduw spelen.
- Ook als kinderen alleen in de schaduw zitten moeten ze worden ingesmeerd.
- Kleding (ook een petje/hoedje), biedt de beste bescherming tegen de zon.
- Ouders worden verzocht zonnehoedjes en eventueel andere zonbescherming mee te geven
- Wanneer een kind een zonnehoedje bij zich heeft zetten we deze altijd op
- Wanneer de kinderen niet met water spelen, laten we de kinderen broek en shirt aanhouden.
- Een half uur voordat we naar buiten gaan smeren we de kinderen in
- De kinderen worden zowel 's morgens als 's middags ingesmeerd (minimaal twee keer op een dag)
- Wij gebruiken beschermingsfactor 50. Een kind kan maximaal drie uur in de zon met een hoge beschermingsfactor. Probeer dit echter te beperken.
- Smeer gevoelige zones zoals neus, oren, nek, voeten extra in.
- Waar nodig smeren we de kinderen vaker in
- Herhaal het insmeren na het zwemmen. Waterproof-producten zullen toch voor een deel verdwijnen bij het afdrogen of spelen in het water en zand. Smeer kinderen daarom ook met deze producten regelmatig in.
- Bij warm weer krijgen de kinderen meer drinken aangeboden dan normaal.
- Wanneer het erg heet is passen we de activiteiten aan, doen rustiger aan en rusten vaker.

Anti-zonnebrandmiddelen zijn gemaakt om zonnebrand te voorkomen. Ze bevatten UV-filters waardoor minder UV-straling de huid bereikt. Een middel dat alle UV-straling wegfiltert bestaat niet.

Gebruik van een anti-zonnebrandmiddel is geen vrijbrief om onbeperkt te zonnen. Wie dat doet, vergroot zelfs de kans op huidkanker. Een anti-zonnebrandmiddel moet gezien worden als een aanvullende maatregel, naast het dragen van kleding en het opzoeken van de schaduw in plaats van de volle zon.

Zonkrachtwaarden

- 0 Geen zonkracht
- 1-2 Vrijwel geen zonkracht
- 3-4 Zwakke zonkracht
- 5-6 Matige zonkracht
- 7-8 Sterke zonkracht
- 9-10 Zeer sterke zonkracht

De zonkracht wordt weergegeven op een schaal van 0-10. In Nederland staan verwachte zonkrachtwaarden in de weerberichten in de krant, op internet: www.knmi.nl en op pagina 708 van Teletekst. Op radio en tv wordt alleen melding gemaakt van zonkracht 6 of hoger. Net als de weersverwachting is dit een voorspelling.

De zonkracht wordt bepaald door:

- Het jaargetijde: in de zomer is in Nederland de zonkracht sterker dan in de winter. In de tropen daarentegen maakt het jaargetijde niet uit.
- Het tijdstip op de dag (oftewel de stand van de zon): uv-straling is in Nederland het sterkst tussen 12.00 en 15.00 uur. De afstand die uv-stralen door de dampkring moeten afleggen is dan het kortst.
- De plaats op aarde: hoe dichter bij de evenaar, hoe sterker de uv-straling. Maar ook: hoe hoger (in de bergen), hoe sterker de uv-straling.
- De mate van weerkaatsing: uv-straling wordt sterker door weerkaatsing via sneeuw, zand en water.
- Bewolking: door een dichtbewolkte lucht komt nauwelijks uv-straling, bij heilig weer kan de doorlating van uv-straling toch aanzienlijk zijn. Bij schapenwolkjes kan de intensiteit van uv-straling zelfs toenemen doordat straling gereflecteerd wordt tussen de wolken.

5. Dreiging van buitenaf

De veiligheid van kinderen staat in de kinderopvang altijd voorop. Risicobeperking en het toezicht daarop zijn in Nederland strikt. Hoewel het niet mogelijk is om elk incident te voorkomen, moeten we wel het maximale doen om kinderdagverblijven en peuterspeelzalen zo veilig mogelijk te maken.

Dit protocol beschrijft de afspraken en maatregelen die binnen kinderopvang Keet in de Kerk gelden over de veiligheid voor de kinderen. Dit protocol staat niet op zichzelf. Bij ons veiligheidsbeleid hoort ook een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid, een BHV plan en nog een protocol veiligheid en gezondheid.

Doel van dit protocol is om de alertheid blijvend te waarborgen en na te gaan hoe medewerkers ondersteund kunnen worden.

1. Ophalen van kinderen

Bij Keet in de Kerk mogen de kinderen alleen gehaald worden door de ouders/ verzorgers of familieleden van het kind. Bij het brengen wordt gezegd wie het kind komt halen.

Wanneer ouders willen dat hun kind incidenteel of regulier door iemand anders gehaald gaat worden zullen ze hiervoor toestemming moeten geven. Keet in de Kerk zou het liefst zien dat deze persoon een keer gezamenlijk met de ouder wordt voorgesteld aan de leiding van Keet in de Kerk.

Wanneer het plotseling nodig is dat iemand anders het kind op komt halen, doordat ouders

bijvoorbeeld in de file staan, zullen ouders dit telefonisch bij Keet in de Kerk moeten melden. Wanneer dit niet gebeurd is, zal het kind niet worden meegegeven. De leiding van Keet in de Kerk zal dan aan de "ophaler" vragen de groep even te verlaten en plaats te nemen in de hal. Hierna zullen de ouders van het kind worden gebeld om de situatie te checken.

2. Beleid

De deur van Kinderopvang Keet in de Kerk is altijd gesloten. Bekende (ouders/familieleden) kunnen zelf binnenkomen middels de vingerafdruk scanner bij de ingang. Onbekende bezoekers moeten melden via de bel (en/ of intercom).

2.1 Onbekende bezoeker aan de bel

De deur geopend door groepsleiding van de zomertuin of de lentetuin, zij kunnen de deur openen vanuit de groep. Ouders mogen direct doorlopen naar de groepen. Onbekende mensen zullen gevraagd worden wat we voor ze kunnen betekenen.

Onbekende mensen dienen in de hal te wachten en mogen de groepen niet binnen.

Wanneer wij twijfelen over de oprechtheid van mensen, of wanneer zij bijvoorbeeld vreemd gedrag vertonen of een vreemd uiterlijk hebben, zullen wij de mensen niet binnenlaten. De groepsleiding waarschuwt dan de leidinggevende. Bij afwezigheid van een leidinggevende wordt bij twijfel de politie gebeld.

2.2 Onbekende mensen op parkeerplaats kinderdagverblijf

Wanneer wij merken dat zich onbekende mensen bevinden op de parkeerplaats van het dagverblijf, zullen wij deze mensen direct aanspreken. Wij willen dan weten wat deze persoon komt doen en waarom deze persoon zich niet meldt bij de deur.

Bij twijfel altijd de leidinggevende waarschuwen en/of de politie bellen.

3. Gescheiden ouders

Wanneer wij te maken krijgen met gescheiden ouders gaan wij ervan uit dat zowel vader als moeder de kinderen kunnen komen halen, mits er anders is afgesproken met een leidinggevende.

Bij een intake van de kinderen zullen we vragen of er bijzonderheden zijn. Mocht het noodzakelijk zijn kunnen er met de leidinggevende afspraken gemaakt worden. Over de noodzakelijke afspraken zal de groepsleiding worden ingelicht. Wanneer de afspraken gemaakt zijn dat één van de ouders het kind/ de kinderen niet mag ophalen, dan zullen we ons hieraan houden.

Op het moment dat deze ouder wel verschijnt om het kind op te halen zullen we deze ouder vragen om met een bakje koffie even plaats te nemen in de ontvangstruimte zodat wij de andere ouder even kunnen bellen om de situatie te checken. Deze ouder beslist dan uiteindelijk wat er dient te gebeuren. Wij proberen deze situatie zo goed mogelijk te begeleiden en niet uit de hand te laten lopen.

4. De situatie loopt uit de hand

Wanneer een bezoeker ongewenst gedrag vertoont of grof taalgebruik gebuikt zullen wij de bezoeker vragen om het pand te verlaten. Wij zullen deze bezoeker wijzen op de aanwezigheid van kinderen en onze wens uitspreken de kinderen niet te willen confronteren met het gedrag en/of taalgebruik. Op het moment dat hieraan geen gehoor wordt gegeven, zullen wij de kinderen bij deze persoon weghalen en in veiligheid brengen met minimaal 2 groepsleiding. Dit kan zijn doordat ze naar een andere groep gaan, of even buiten gaan spelen. Op dit moment wordt ook door deze groepsleiding de politie gebeld. Twee mensen van de leiding, waaronder (indien aanwezig) de leidinggevende, zullen met de bezoeker in gesprek blijven en zoveel mogelijk proberen de situatie onder controle te houden.

Bij twijfel bellen wij altijd de politie op het nummer 112

5. Inlichtingen ouders

Keet in de Kerk zal na een onveilige of dreigende situatie ouders inlichten over wat er gebeurd is. Hiertoe neemt de directie een beslissing. Dit zal altijd in overleg zijn met de Politie. Wij zullen hierbij de adviezen van de politie opvolgen.

6. Vermissing

Inleiding

In dit protocol staan de richtlijnen voor de handelwijze die de medewerkers van kinderopvang Keet in de kerk volgen wanneer een kind vermist wordt tijdens de opvang.

Een persoon (kind) is vermist als:

- iemand tegen redelijke verwachting in afwezig is uit de voor die persoon gebruikelijke en veilige omgeving
- er sprake is van een plotselinge en onverwachte afwezigheid
- de verblijfplaats van iemand onbekend is, en als het in diens belang is, dat die wordt vastgesteld

Preventief beleid

- Weet hoeveel kinderen er op de groep zijn. Doe dit o.a. door het bijhouden van de aanwezigheidsregistratie in flexweb waar alle kinderen in staan. Wanneer een kind is gebracht of gehaald, moet je het nieuwe aantal kinderen weten.
- De kans dat een kind wegloopt of door een onbekende wordt meegenomen is het grootst tijdens de haal- en brengtijden:
- Let op dat de entree deur en het hek bij buitenspelen altijd goed dicht zijn. Let op openstaande deuren, zowel de groepsdeur als de entree deur. Wanneer een ouder de deur laat openstaan, wijs de ouder daar op. Check of de entree deur dicht is, wanneer de groepsruimte wordt verlaten samen met de kinderen.
- Groepsleiding van de BSO is op de hoogte van de bezigheden van de kinderen. Als kinderen naar buiten gaan om te spelen of andere activiteiten buiten de BSO doen, wordt dit doorgegeven bij de groepsleiding.

Vermissing gebeurt tijdens de opvang

Wanneer je ontdekt dat je een kind uit de groep mist kun je een aantal dingen doen die helpen het vermiste kind op te sporen. Dit betreft niet alleen het zelf zoeken naar het vermiste kind, maar ook het verzamelen van informatie over het kind en over de omstandigheden van de vermissing.

Onderneem de volgende stappen:

- Meld bij je naaste collega van de groep dat je een kind mist. Draag de zorg van de andere kinderen over aan je collega, zodat je, je kunt richten op het vermiste kind.
- Blijf kalm, denk helder na. Wanneer heb je het kind voor het laatst gezien? Wat was het kind aan het doen? Waar zou het mis kunnen zijn gegaan?
- Bekijk eerst goed alle lokalen, gangen en slaapkamers van het kindercentrum. Roep ondertussen het kind. Kijk ook op plaatsen waar kinderen zich kunnen verbergen. Het kan voorkomen dat een kind zich verstopt en dan in slaap valt.
- Schakel meerdere collega's in om te helpen zoeken. Ook eventueel ouders die op dat moment aanwezig zijn.
- Een andere collega die niet aan het zoeken is brengt het hoofd van het kindercentrum op de hoogte. Deze neemt contact op met de ouders indien het kind niet binnen 15 minuten wordt gevonden.
- Als het kind niet in het gebouw te vinden is, ga dan buiten zoeken. Neem als het kan een foto van het kind mee. Neem een telefoon mee, zodat je bereikbaar bent, mocht een collega het kind vinden.

- Zoek buiten eerst op de plekken waar het kind gevaar zou kunnen oplopen (water, putten, verkeerswegen, parkeerplaatsen etc.).
- Vraag aan voorbijgangers of zij een kind hebben gezien.
- Bel je collega's en vraag of zij het kind al hebben gevonden is dit niet het geval bel dan na 15 minuten zoeken de politie: 0900 – 8844.
- Noteer de naam van de politiefunctionaris die je geholpen heeft aan de telefoon en, zodra dat bekend is, de naam van de politiefunctionaris die als je contactpersoon aangewezen is.

Als het vermiste kind terecht is:

- Informeer je de politie als deze ingeschakeld is.
- Informeer je vervolgens alle andere betrokkenen die weten dat het kind vermist is.
Is het belangrijk om na te gaan wat de reden voor de vermissing was, zodat een herhaling voorkomen kan worden

Vermissing gebeurt tijdens een uitstapje

Neem een lijst mee met alle namen van kinderen die mee gaan met het uitstapje. Weet het aantal kinderen en vergeet niemand mee te nemen uit de bus, trein of auto. Tel tijdens het vervoer en uitstapje regelmatig of het aantal kinderen nog klopt. Voorzie kinderen die mee gaan met een uitstapje altijd met een armband met hierop naam en adres van kinderopvang Keet in de kerk.

Mocht er ondanks deze preventieve maatregelen toch een kind vermist raken dan kun je een aantal dingen doen die helpen het vermiste kind op te sporen. Dit betreft niet alleen het zelf zoeken naar het vermiste kind, maar ook het verzamelen van informatie over het kind en over de omstandigheden van de vermissing.

- Meld bij je naaste collega dat je een kind mist. Draag de zorg van de andere kinderen over aan je collega, zodat je, je kunt richten op het vermiste kind.
- Blijf kalm, denk helder na. Wanneer heb je het kind voor het laatst gezien? Wat was het kind aan het doen? Waar zou het mis kunnen zijn gegaan?
- Bekijk eerst goed de naaste omgeving waar het kind zich als voor het laatst bevond en zoek op plekken waar een kind zich verstopt zou kunnen hebben.
- Schakel, wanneer deze aanwezig zijn meerdere collega's in om te helpen met zoeken.
- Raadpleeg een deskundige die bekend is met de omgeving en vraag waar te gaan zoeken en schakel ook zijn/haar hulp in.
- Spreek af wie waar gaat zoeken, dat er na 15 minuten weer verzameld word op het beginpunt en dat er gebeld word naar een aangewezen persoon zodra het kind gevonden is. Deze persoon stelt iedereen telefonisch ervan op de hoogte dat het kind is gevonden.
- Ben ten alle tijden, allemaal telefonisch bereikbaar, mocht een collega het kind hebben gevonden.
- Zoek bij de auto of vervoersmiddel waarmee je gekomen bent en zoek op de plekken waar het kind gevaar zou kunnen oplopen (water, putten, verkeerswegen, parkeerplaatsen etc.) Vergeet ook de toiletten niet.
- Laat eventueel de naam van het kind omroepen en vermeld erbij waar het kind naartoe gebracht kan worden wanneer het terecht is.
Is het kind na 15 minuten nog niet gevonden en iedereen weer bij het beginpunt zich heeft verzameld dan worden de ouders geïnformeerd en de politie ingeschakeld. Noteer de naam van de politiefunctionaris die je geholpen heeft aan de telefoon en zodra dat bekend is, de naam van de politiefunctionaris die als je contactpersoon aangewezen is.

Vermissing gebeurt tijdens de breng- en haaltijden

Hieronder wordt verstaan, kinderen die vanuit school zelfstandig naar de BSO gaan of van de BSO zelfstandig naar huis gaan en niet op de betreffende plek aankomen. Maar ook vermissing tijdens ophaaltijden door de leiding aan school.

Kind arriveert na school niet op de BSO

Arriveert een kind dat zelfstandig naar de BSO komt vanuit school na 15 minuten niet op de BSO, onderneem dan de volgende stappen:

- Informeer op locatie naar eventueel gemiste informatie over het betreffende kind.
- Draag de zorg van de andere BSO kinderen over aan een andere collega en vertel wat er aan de hand is en dat je naar de school wil om te gaan zoeken.
- Is de school op loop afstand, loop dan de vaste route hier naartoe en informeer bij de desbetreffende leraar van dit kind.
- Is de school niet op loop afstand bel dan de school en neem contact op met de leraar van het betreffende kind. Weet de leraar niets ga dan toch naar de school.
- Neem een telefoon mee zodat je bereikbaar bent. Vraag collega's op locatie om jou te bellen zodra er meer informatie bekend is over het desbetreffende kind.
- Ga naar binnen en kijk of het desbetreffende kind zich in de klas of in het schoolgebouw bevindt.
- Vraag ouders op het schoolplein en ouders van klasgenootjes of vriendjes van het vermiste kind of ze het kind hebben gezien.
- Vraag aanwezige ouders op het schoolplein om te gaan zoeken rondom het schoolgebouw. Vraag andere leraren om in het schoolgebouw te gaan zoeken. Vraag hen om jou te bellen zodra iemand het kind heeft gevonden.
- Loop een ronde om het schoolgebouw en loop verschillende routes naar de BSO of naar het huis van het vermiste kind, mocht het kind uit zichzelf naar huis of toch naar de BSO gelopen zijn. De woonplaats van het kind is bekend bij de leraar.
- Mocht na 15 minuten zoeken het kind nog niet gevonden zijn laat dan door de leraar de ouders van het desbetreffende kind bellen. Laat ook navragen of er afgesproken was of het kind door iemand anders werd opgehaald.
- Bel vervolgens je collega's, leg uit dat het kind nog niet is gevonden en dat je de politie op de hoogte gaat brengen.
- Bel de politie: 0900 – 8844 Noteer de naam van de politiefunctionaris die je geholpen heeft aan de telefoon en zodra dat bekend is, de naam van de politiefunctionaris die als je contactpersoon aangewezen is.

Kind is niet aanwezig na schooltijd

- Informeer bij de leraar van het desbetreffende kind naar eventueel verdere informatie over waar het kind mogelijk zou kunnen zijn.
- Ga naar binnen en kijk of het desbetreffende kind zich in de klas of in het schoolgebouw bevindt.
- Bel de hoofdlocatie of er nog informatie is doorgegeven over het desbetreffende kind.
- Vraag ouders op het schoolplein en ouders van klasgenootjes of vriendjes van het vermiste kind of ze het kind hebben gezien.
- Stel je collega's telefonisch op de hoogte dat je een kind vermist en gaat zoeken.
- Informeer de leraar van het desbetreffende kind en draag de zorg van eventueel andere BSO kinderen over aan de leraar.
- Neem een telefoon mee zodat je bereikbaar bent en geef je telefoonnummer aan de leraar en mensen die mee helpen met zoeken. Vraag hen om jou te bellen zodra iemand het kind heeft gevonden.

- Vraag aanwezige ouders op het schoolplein om te gaan zoeken rondom het schoolgebouw. Vraag andere leraren om in het schoolgebouw te gaan zoeken.
- Loop een ronde om het schoolgebouw en loop verschillende routes naar het huis van het vermiste kind, mocht het kind uit zichzelf naar huis gelopen zijn. De woonplaats van het kind is bekend bij de leraar.
- Mocht na 15 minuten zoeken het kind nog niet gevonden zijn laat dan door de leraar de ouders van het desbetreffende kind bellen. Laat ook navragen of er afgesproken was of het kind door iemand anders werd opgehaald.
- Bel vervolgens je collega's, leg uit dat het kind nog niet is gevonden en dat je de politie op de hoogte gaat brengen.
- Bel de politie: 0900 – 8844 Noteer de naam van de politiefunctionaris die je geholpen heeft aan de telefoon en zodra dat bekend is, de naam van de politiefunctionaris die als je contactpersoon aangewezen is.

Kind komt niet thuis vanuit de BSO

- Waarschijnlijk zal de ouder contact opnemen met het kindercentrum om te melden dat hun kind niet thuis is gekomen.
- Informeer alle groepsleiding van het kindercentrum. En vraag wanneer ze het kind voor het laatst hebben gezien, wat het kind deed of van plan was te gaan doen en of ze het kind naar huis hebben zien gaan.
- Neem contact op met het hoofd van het kindercentrum en bel naar vriendjes van de BSO waar het kind eventueel zou kunnen zijn.
- Volg verder de richtlijnen van de politie wanneer deze door de ouders is ingeschakeld.

Als het vermiste kind terecht is

- Informeer je de politie als deze ingeschakeld is.
- Informeer je vervolgens alle andere betrokkenen die weten dat het kind vermist is.
- Is het belangrijk om na te gaan wat de reden voor de vermissing was, zodat een herhaling voorkomen kan worden.

7. Vervoer Kinderen

Wij houden ons aan de regels die zijn vastgesteld door de Verenigde Verkeers Veiligheids Organisatie.

Kinderen worden alleen vervoerd in auto's waarvan de eigenaar een inzittendenverzekering heeft afgesloten. Kinderen worden achterin vervoerd, in een goedgekeurd kinderzitje cq stoelverhoger. Wanneer kinderen voorin vervoerd worden dan worden de regels aangehouden afhankelijk van de leeftijd. Bij gebruik van een stoelverhoger wordt de heupgordel gebruikt, de diagonale borstgordel wordt achter de rug van uw kind aangebracht. Kinderen ouder dan 12 jaar of groter dan 1.50 m. mogen zonder stoelverhoger voorin. Dan wordt de diagonale gordel wel gebruikt. De passagiersairbag moet uitgeschakeld zijn als kinderen voorin vervoerd worden.

Welk kinderzitje voor welk kind:

Minder dan 13 kg: Babyautostoeltje (groep 0 en 0+)

Tussen 9 en 18 kg: Kinderautostoeltje (groep 1)

Tussen 15 en 36 kg: stoelverhoger (groep 2 en 3)

Groter dan 1,35: autogordel gebruiken (voor zover beschikbaar). Als de gordel over de hals loopt in plaats van over de borst, gebruik dan ook een stoelverhoger.

Taxi- en busvervoer.

In bussen en op de achterbank van een taxi is een kinderzitje niet verplicht. Kinderen vanaf 3 jaar en volwassenen moeten dan, voor zover aanwezig, de gordels gebruiken en kinderen jonger dan 3 jaar mogen in dat geval los worden vervoerd. Als er geen gordels in de taxi aanwezig zijn, mogen alle passagiers, zowel volwassenen als kinderen, los op de achterbank zitten.

Voorin een taxi moeten kinderen groter dan 1,35 meter en volwassenen de gordel gebruiken en kinderen kleiner dan 1,35 meter een goedgekeurd kinderzitje. Als er geen gordels in een taxi aanwezig zijn, mogen kinderen kleiner dan 1,35 meter niet voorin zitten, terwijl kinderen groter dan 1,35 meter en volwassenen in dat geval los voorin mogen zitten.

Veilig vervoeren van meerdere kinderen in een personenauto.

Zet ieder kind in een goedgekeurd autostoeltje of stoelverhoger. Als op de achterbank al twee autostoeltjes en/of stoelverhogers in gebruik zijn en er geen plaats meer is voor een derde, zet dan een derde kind (niet het jongste) in een autostoeltje op de voorbank. Zet daarbij wel de airbag uit. De plaats op de achterbank tussen de twee autostoeltjes mag gebruikt worden door een kind vanaf 3 jaar (in de gordel). Als u andermans kinderen meeneemt in uw auto hoeven deze kinderen geen autostoeltje of stoelverhoger te gebruiken, als deze niet aanwezig zijn. Ze moeten dan wel de gordel dragen.

Het kind zit op de stoelverhoger en wordt vastgemaakt met de autogordel.

De stoelverhoger zorgt ervoor dat het diagonale deel van de autogordel niet langs de hals, maar over de schouder van het kind loopt. Ook zorgt de stoelverhoger ervoor dat de heupgordel over de heupen en niet over de buik loopt.

Dit laatste kan voor ernstig inwendig letsel zorgen. Stoelverhogers zijn er met en zonder rugleuning. Het beste is om er een te kopen met (afneembare) rugleuning. De rugleuning is meestal in hoogte verstelbaar en zorgt voor betere zijwaartse steun als het kind onderweg in slaap valt. Bovendien biedt de rugleuning enige bescherming bij aanrijdingen van opzij. Ook zorgt de rugleuning ervoor dat het kind iets naar voren komt en daardoor de knieën kan buigen.

Dat zit prettiger en voorkomt onderuit zakken. Als het kind onderuitgezakt zit, zit de heupgordel niet goed meer en dat kan weer tot buikletsel leiden bij een botsing.

Kinderen zwaarder dan 36 kg

Er zijn geen kinderzitjes goedgekeurd voor kinderen boven de 36 kg. Deze kinderen zouden dan alleen de autogordel moeten gebruiken. Als bij deze kinderen de gordel over de hals loopt in plaats van over de schouder, is het verstandig om ze toch op een stoelverhoger te vervoeren totdat ze lang genoeg zijn om alleen de autogordel te gebruiken. Een andere mogelijkheid voor deze kinderen is om een apart aangeschafte gordelgeleider (gordelclip/gordelklem) te gebruiken (zie ook 'Wat zegt de wet').

Kies alleen voor deze laatste optie als het echt niet anders kan!

8. Uitstapjes

Uitstapjes dagopvang

Aan ouders wordt tijdens het intakegesprek medegedeeld dat we met hun kind(eren) de locatie weleens verlaten voor uitstapjes.

Voor de dagopvang geldt dat met name voor wandelen in de wijk, te voet of met de kinderwagen, naar het speeltuintje of even naar de bakker.

Uiteraard wordt er altijd rekening gehouden met de leidster-kind ratio.

Wanneer we een uitstapje gaan maken, informeren wij hier andere groepen over.

In geval van georganiseerde uitstapjes wordt dit voortijdig aangekondigd en wordt er door ouders een toestemmingsformulier ingevuld.

De pedagogisch medewerkers kennen de kinderen en zijn zich bewust van de risico's die ze lopen met het desbetreffende uitstapje.

Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld tijdens uitstapjes m.b.t. verkeersregels.

de volgende spullen worden meegenomen:

- Mobiele telefoon
- Telefoonnummers van ouders
- EHBO tasje
- In de zomer zonnebrandcrème

Uitstapjes Buitenschoolse opvang

Aan ouders wordt tijdens het intakegesprek medegedeeld dat we met hun kind(eren) de locatie weleens verlaten voor uitstapjes

Voor de buitenschoolse opvang geldt dit voornamelijk voor de schoolvakanties. Deze uitstapjes kunnen variëren van wandelen in de natuur, wandelen door drukker verkeer, of met de auto naar een bepaalde activiteit. Wij houden ons strikt aan de regelgeving betreft vervoer. Kijk voor meer informatie op www.veiligheid.nl bij schoolreisje, of in dit protocol

Uiteraard wordt er altijd rekening gehouden met de leidster-kind ratio.

Wanneer we een uitstapje gaan maken, informeren wij hier andere groepen over.

In geval van georganiseerde uitstapjes wordt dit voortijdig aangekondigd. Ouders vullen tijdens het intakegesprek een toestemmingsformulier in.

De pedagogisch medewerkers kennen de kinderen en zijn zich bewust van de risico's die ze lopen met het desbetreffende uitstapje.

Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld tijdens uitstapjes m.b.t. verkeersregels.

de volgende spullen worden meegenomen:

- Mobiele telefoon
- Telefoonnummers van ouders
- EHBO tasje
- In de zomer zonnebrandcrème

9. Veilig slapen en wiegendoodpreventie

Wat is wiegendood?

Wiegendood is het onverwacht tijdens de slaap overlijden van een kindje van nul tot twee jaar. Voordat het kind overleed waren er vooraf geen duidelijke ziekteverschijnselen. Onderzoek naar de mogelijke oorzaken van het overlijden levert vaak geen duidelijk antwoord op. Tegenwoordig neemt men

algemeen aan dat wiegendood in de regel meerder oorzaken tegelijkertijd heeft. Die worden onderscheiden in uitwendige en inwendige factoren.

Bekende uitwendige – en doorgaans vermijdbare - factoren zijn:

- Slapen in buikligging
- Luchtweginfectie
- Passief roken
- Warmtestuwing
- Rebreathing
- Uitwendige adembelemmering
- Vermoeienis
- Sederende medicatie

De meest bekende inwendige factoren zijn:

- een licht geboortegewicht

Helaas komt het in Nederland af en toe voor dat een baby tijdens kinderopvang overlijdt onder het beeld van wiegendood. Aandacht voor preventie en voorzorgsmaatregelen kunnen het risico dat in het bijzonder voor jonge baby's tussen de 3 en 9 maanden relatief hoger blijkt uit te vallen dan in thuissituaties – tot het uiterste beperken.

In onze organisatie spannen we ons daarvoor in. Alle professioneel bij opvang betrokken verzorgers moeten kennis dragen van de folder "Veilig slapen van de Stichting Wiegendood". Deze is toegevoegd bij dit protocol. Ouders van baby's ontvangen deze adviezen in de regel van consultatiebureau, verloskundigen of kraamzorg, maar als dat niet zo is kan men de folder bij de stichting Wiegendood aanvragen. Ook kan de website van de stichting geraadpleegd worden.

Wat kunnen wij doen om de veiligheid te bevorderen?

Leg een baby nooit op de buik te slapen

- Een baby op de buik te slapen leggen maakt het risico van wiegendood wel vier tot vijf maal groter dan gemiddeld. Bij een verkouden baby nog iets meer. Wij leggen een baby nooit op de buik.
- Wij leggen een baby ook niet eens één enkele keer op de buik te slapen, bijvoorbeeld omdat het kind alleen dan troostbaar lijkt.
- Er zijn bepaalde (aangeboren) afwijkingen waarbij buikliggen wel wenselijk kan zijn. Ouders dienen dan een schriftelijke verklaring van hun arts te overleggen (kopie hiervan wordt op kantoor bewaard en in de calamiteitenmap)
- Kiest een ouder wordende baby, die gezond is, in goede conditie en motorisch ontwikkeld (zodat vlot om en om draaien geen probleem is), regelmatig zelf voor op de buik slapen, dan is vasthouden aan steeds terugleggen op de rug niet zinvol. Gemiddeld zijn baby's met vijf maanden in staat om zelf van rug naar buik en weer terug te draaien, maar sommigen zijn er pas met negen maanden aan toe.
- Wij wijzen ouders die iets anders willen eerst nadrukkelijk op de preventieadviezen. Willen zij desondanks dat hun baby in buikhouding slaapt, leggen wij deze opdracht schriftelijk vast tijdens de intake bij de kenmerken van het kind in flexweb. Bij Kinderopvang Keet in de Kerk wordt dit tijdens het intakegesprek vastgelegd. De baby wordt dan uitsluitend in de box of snoezelruimte met toezicht op de buik gelegd.
- Wij laten ook een schriftelijk verklaring opstellen, wanneer ouders willen dat hun baby wordt gefixeerd. Het vastleggen van baby's om rugligging te bevorderen wordt in Nederland in beginsel ontraden. Wordt het bij uitzondering toch toegepast dan dient het fixeren met een veilige geacht hulpmiddel, consequent en elke keer weer uiterst zorgvuldig te geschieden. De schriftelijke verklaringen, met verwijzingen naar de adviezen (zowel bij buikligging als bij

fixeren), dienen om zo nodig te kunnen aantonen dat ons kinderdagverblijf zorgvuldig te werk is gegaan.

- Omdat veranderingen in routine onmiskenbaar een risico verhogend effect hebben is het aan te raden om een baby die bij het slapen gaan aan een fopspeen is gewend, die ook op het dagverblijf consequent voor het slapen te geven. Het is raadzaam het gebruik van een fopspeen na de leeftijd van 10 maanden af te bouwen. Wij gebruiken voor een fopspeen geen koord of lint dat langer is dan 10 centimeter.
- Gebruikt een baby medicijnen, dan vragen wij indien nodig om advies van de behandelend arts en gaan na of is gecontroleerd op slaapverwekkende bijwerkingen (sommige artsen letten daar niet op!)

Voorkom dat een baby te warm ligt

- De factor warmtestuwing speelt een waarneembare rol onder de baby's die onder het beeld van wiegendood overlijden. Door koude overlijdt zelden een baby.
- Zo lang de voetjes (iets meer betrouwbaar dan het nekje) van een baby in bed prettig aanvoelen, heeft die het niet te koud. Een baby die zweet heeft het al gevaarlijk warm! Wij voelen regelmatig of de baby het niet te warm heeft.
- Wij zorgen dat het niet te warm is of wordt in de slaapvertrekken. De verwarming hoeft er niet vaak aan. De aanbevolen slaapkamertemperatuur ligt tussen de 15 en de 25 graden. Er hangen thermometers in de slaapkamers.
- Leg een baby bij voorkeur te slapen in een slaapzak of onder een laken met een dekentjes die goed kunnen worden ingestopt. Maak het bedje zo op dat de baby met de voeten nagenoeg tegen het voeteneind ligt (dat heet laag opmaken).
- Wij gebruiken geen dekbed.
- Wij combineren zomers geen slaapzak met ander beddengoed. In de winter krijgen de kinderen een slaapzak aan en indien nodig een dunne deken.
- Wij laten een baby ook nooit met bedekt hoofd slapen!
- Alleen na overleg met ouders worden kinderen ingestopt

Veilig ingerichte slaapkamer/veilig slapen

- Te zachte matrassen zijn blijkens vele onderzoeken een duidelijk verhoogd risico. Wij gebruiken in de bedjes goedgekeurde matrassen.
- Kinderen slapen in een gecertificeerd bed
- Wij gebruiken nooit een kussen, een kussenachtige knuffel, zachte hoofd en zijwandbeschermers, zeiltjes, tuigjes, koorden of voorwerpen van zacht plastic in het bedje. Voor een fopspeen mag niet meer dan 10 centimeter koord worden gebruikt.
- Wij maken het babybed kort op. Dit is bedoeld om te voorkomen dat het kind onder het beddengoed schuift. Wij vermijden ook het opvallen van ruimte aan het voeteneinde met dubbelgeslagen deken of een kussen.
- Wij ventileren slaapkamers goed door ventilatiesystemen. Deze blijven altijd aan.
- Het beddengoed wordt regelmatig gewassen of gelucht.
- Kabels van babyfoons hangen buiten bereik van de kinderen.

Voorkom gezondheidsschade door (meeroken)

In het gehele gebouw van Keet in de Kerk mag niet worden gerookt

Houd voldoende toezicht

- Wij kijken telkens als we een kindje naar bed brengt even in de andere bedjes
- Wij houden nieuwkomers/ jonge baby's zoveel mogelijk extra in het oog. Er zijn sterke aanwijzingen dat veranderingen in omstandigheden en routine bij (jonge) baby's stress veroorzaken. De situatie tijdens kinderopvang verschilt in vrijwel alle opzichten van die in het

ouderlijk huis. Het is daarom verstandig om ouders van jonge baby's de gelegenheid te beiden om te komen wennen. Belangrijk is het hierbij dat ze tijdens deze wennmomenten een slaaperiode doormaken.

- Wij gaan in elk geval eens per drie kwartier ter controle langs alle kinderen.
- Wij maken gebruik van babyfoon; zeker als er buiten wordt gespeeld of wanneer een leidster even elders moet zijn. De groepsleidsters zijn verantwoordelijk voor het toepassen van deze regels. Zij worden geacht eventuele problemen in praktijk te signaleren. Van belangrijke gebeurtenissen – ongelukken of bijna ongelukken wordt de directie direct op de hoogte gesteld. Als er ondanks alle voorzorgen toch een baby in slechte conditie wordt aangetroffen, prikkel het kind dan door het aan te tikken en wat te bewegen en zie of het zich herstelt. Zo niet, sla dan alarm (112 bellen) en begin met reanimatie en mond op mondbeademing. De andere leidsters worden te hulp geroepen, maar de andere kinderen worden niet zonder toezicht gelaten. De directie wordt gewaarschuwd en zij neemt contact op met de ouders en met de medische instanties. Het is van belang om van begin af aan feiten te noteren zoals het tijdstip, de omstandigheden en de betrokkenen. Hiervoor heeft de hoofd BHV-er in het gebouw of diens plaatsvervanger de eindverantwoording. De te hulp geroepen arts dient in het belang van het diagnostiek ook zo spoedig mogelijk de temperatuur van de baby op te nemen.

Samenvatting

- Wij laten jonge baby's voorafgaand aan de plaatsing 2 keer oefenen om te wennen aan de veranderende omstandigheden en de nieuwe routine
- Wij houden jonge baby's tijdens het slapen extra goed in de gaten
- Wij leggen een baby nooit op de buik te slapen met uitzondering van toestemming van de ouders en alleen in de box of snoezelruimte waar continu toezicht op is.
- Wij controleren steeds alle kinderen als je er een naar bed brengt. En kijken anders minimaal een keer per 3 kwartier
- Wij zetten de babyfoon aan als je niet op de groep bent
- Wij ventileren de slaapkamer regelmatig en zorgen dat het er niet te warm is. Laten ventilatiesystemen in de slaapkamers altijd aan staan.
- Wij maken het bedje laag op en gebruiken geen dekbed

Handelen in geval van calamiteit

- Blijf kalm
- Prikkel de baby
- Roep de hulp in van collega's
- Bel direct 112
- Pas bij niet reageren mond op mond beademing toe
- Laat de directie waarschuwen
- Maak notities

De directie beseft dat in geval van overlijden nazorg voor de betrokken leidster, collega en de ouders belangrijk is. Goede communicatie tussen alle betrokkenen staat daarbij voorop. In de eerste plaats hebben de ouders recht op volledig inzicht

Nazorg is van groot belang. Niet alleen voor ouders, maar ook voor de mensen in de kinderopvang. Aandacht voor alle betrokkenen en openheid over de gang van zaken voorkomen dat het rouwproces extra wordt belast.

Bijlage 3 Risico inventarisatie en plan van aanpak

Risico:

Het doel "Speeltoestellen, muurtjes en natuurlijk speelmateriaal zijn veilig en van goede kwaliteit." wordt bereikt door:

Actiepunt:

Maandelijks controleren en invullen op de onderhoudslijst. Verdere acties die hieruit voortkomen uitvoeren om de kwaliteit te waarborgen.

Wie?:

Teamleiders en beleidsmedewerker

Risico:

Elektrische en gasinstallaties in het gebouw zijn veilig en bekend qua positie

Actiepunt:

Deurtje waar de gasmeter achter zit beter beveiligen zodat ze deze niet open kunnen maken.

Wie?:

Danielle